

Handläggare: Johanna Engman Telefon: 08-508 33702

Monica Söderman Telefon: 08-508 33889

Ingrid Olsson Telefon: 08-508 33810

Årsredovisning 2008 Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande

1. Årsredovisning 2008 för utbildningsnämnden godkänns. Del 1 överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.
2. I bokslutet gjorda periodiseringar godkänns. Väsentligt belopp sätts till 50 000 kronor.
3. Nämnden godkänner att de i avsnitt 6.1 och 6.2 angivna enheterna avdefinieras som resultatenheter.
4. Nämnden hemställer om att kommunstyrelsen beslutar att resultatenheternas resultat för 2008, ett sammanlagt överskott på 107,5 mnkr, överförs till utbildningsnämnden 2009.
5. Nämnden godkänner förändringarna i aktivitetsplanen för upphandling och konkurrens som innebär att verksamheten vid medieteket för närvarande inte konkurrensutsätts, se avsnitt 4.8.1.
6. Utbildningsnämndens årsredovisning för 2008 överlämnas med godkännande till nämndens revisorer.
7. Ärendet förklaras omedelbart justerat.

Thomas Persson
Direktör

Lars Brandt
Avdelningschef
Vuxenutbildningsavdelningen

Håkan Edman
Avdelningschef
Grundskoleavdelningen

Birgitta Elm
Avdelningschef
Personalavdelningen

Johanna Engman
Avdelningschef
Ekonomi- och lokalavdelningen

Marie-Louise Hammer Åberg
Avdelningschef
Gymnasiaavdelningen

Göran Isberg
Avdelningschef
Kvalitetsavdelningen

Carina Nilsson
Avdelningschef
Uppdragsavdelningen

Agnetha Styrwoldt-Alfheim
Avdelningschef
Administrativa avdelningen

Per Thorslund
Avdelningschef
Avdelningen för enskilt driven/fristående verksamhet

Innehåll

1	Sammanfattande analys	5
1.1	Läsanvisning	6
1.1.1	Kommunfullmäktiges inriktningsmål	7
1.1.2	Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet	7
1.1.3	Nämndens mål	7
1.1.4	Kommunfullmäktiges indikatorer	7
1.1.5	Kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter	7
1.2	Utbildningsnämnden och nämndens handikappråd	7
2	KF:s INRIKTNINGSMÅL 1: Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök	8
3	KF:s INRIKTNINGSMÅL 2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	16
3.1.1	Samverkansavtal gällande gymnasieskolans yrkesprogram	19
3.1.2	Särskola	20
3.1.3	Inspektion och tillsyn	22
3.1.4	Kvalitetsarbete	22
3.1.5	Grundskola	26
3.1.6	Gymnasieskola	28
3.1.7	Vuxenutbildning	29
3.1.8	Prioriterade utvecklingsprojekt	31
4	KF:s INRIKTNINGSMÅL 3: Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	44
4.1	Analys av resultaträkning - Uppföljning av driftbudget	46
4.2	Bokslut per verksamhetsområde	48
4.2.1	Enskilt driven förskoleverksamhet	48
4.2.2	Grundskola och skolbarnsomsorg	49
4.2.3	Gymnasieskola	50
4.2.4	Utbildning för vuxna	50
4.2.5	Särskolan	51
4.2.6	Nämnd- och övergripande verksamhet	52
4.2.7	Kostnads- och intäktsutveckling	52
4.3	Resultatenheter	53
4.4	Balansräkning	54
4.5	Investeringar	55
4.6	Medel för lokaländamål	56
4.7	Synpunkter och klagomål	58
4.8	Övrigt	58
4.8.1	Upphandling och konkurrensutsättning	58
4.8.2	Jämställdhets- och mångfaldsplan	60
4.8.3	Övertalighet	60
4.8.4	Utvecklingsprojekt, före detta kompetensfondsmedel	60
4.8.5	Nyckeltal	61
4.8.6	Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna	61
4.8.7	E-tjänstprogrammet	63
4.8.8	Järvalyftet	63

Del 2, till utbildningsnämnden

1	Grundskola och skolbarnsomsorg	65
2	Gymnasieskolan	67
3	Utbildning för vuxna	70
4	Enskilt driven och fristående verksamhet	73
5	Övrigt	73
6	Bokslut per avdelning	75
6.1	Grundskoleavdelningen	75
6.2	Gymnasieavdelningen	77
6.3	Vuxenutbildningsavdelningen	78
6.4	Avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet	78
6.5	Uppdragsavdelningen	79
6.6	Kvalitetsavdelningen	79
6.7	Personalavdelningen	80
6.8	Administrativa avdelningen	80
6.9	Ekonomi- och lokalavdelning	80
6.10	Förvaltningsledning	81

BILAGOR

BILAGA 1	BOKSLUTSBILAGOR
BILAGA 2	ANTAL BARN, ELEVER OCH STUDERANDE 2008
BILAGA 3	OBLIGATORISKA BILAGOR
Blankett	Uppföljning av budget 2008 per verksamhetsområde
Blankett 3.2a	Specifikation av avvikelser mellan budget och utfall 2008
Blankett 3.2b	Uppföljning av resultatenheter
Blankett 3.4	Redovisning av kontantfinansierade åtgärder i fastigheter fr.o.m. 3 nov 2008
Blankett 3.6	Projekt med extern finansiering
Blankett 3.7	Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler
Blankett 3.8	Nämndens uppgifter om preciserat/konstaterat övertaliga under 2008
Blankett 3.10	Avtal – operationell leasing
Blankett 4.1	Återredovisning av utvecklingsprojekt/kompetensfondsmedel
Blankett	Specifikation av KS/KF:s beslut om budgetjusteringar
BILAGA 4	INVESTERINGAR
BILAGA 5	ANSLAGSENHETERNA 2008
BILAGA 6	RESULTAT PER ENHET GRUNDSKOLA 2008
BILAGA 7	RESULTAT PER ENHET GYMNASIESKOLA 2008
BILAGA 8	NYCKELTAL
BILAGA 9	UTBILDNINGSNÄMNDENS VERKSAMHET OCH SAMMANSÄTTNING SAMT HANDIKAPPRÅDETS VERKSAMHET 2008
BILAGA 10	RAPPORT ÖVER GENOMFÖRD INTERNKONTROLL 2008
BILAGA 11	UPPFÖLJNING JÄMSTÄLLDHETS- OCH MÅNGFALDSPLAN FÖR 2008
BILAGA 12	FÖRKORTNINGAR
BILAGA	UPPFÖLJNING, STATISTISKA SERIER (SEPARAT) – KOMMER SENARE

I Sammanfattande analys

Utbildningsnämndens uppdrag från kommunfullmäktige är att tillhandahålla utbildning, oavsett huvudman, för alla barn, ungdomar och vuxna i staden. Visionen är att med utgångspunkt i ett Stockholm i världsklass erbjuda medborgarna En skola i världsklass. Arbetet med att förankra och att konkretisera den övergripande visionen har inletts inom stadens grundskola, stadens gymnasieskola och vuxenutbildning.

Det första hela verksamhetsåret för den "nya" utbildningsförvaltningen har nu genomförts. I denna årsredovisning för 2008 framgår hur de mål som fastställts av kommunfullmäktige och utbildningsnämnden uppfyllts. De viktigaste målen för verksamheterna är de som handlar om att Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö.

Utbildningsnämnden bedöms bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls och har uppfyllt kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har inlett ett samarbete i syfte att öka möjligheterna för eleverna att ta del av kulturlivet. Inom ramen för samverkansorganisationen inom staden har arbete bedrivits för att förbättra samverkan med bland annat socialtjänst, polis, landsting och föräldrar.

De pedagogiska verksamheterna erbjuds brukarna genom valfrihetssystem. Såväl antalet alternativ att välja bland inom förskole- och skolverksamheterna som antalet aktörer inom utbildningsområdet har ökat under året. Det samverkansavtal Stockholms stad för 2008 tecknade med flertalet kommuner i länet gällande gymnasieskolans yrkesprogram har lett till ett stort utbud och en ökad rörlighet för stadens gymnasieelever. Ett antal nya utbildningsalternativ har också utvecklats inom staden.

Åtgärder har genomförts för att alla elever i särskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten.

Upphandlingar av sfi, svenska för invandrare, och kommunala vuxenutbildning har genomförts och nya avtal har trätt i kraft den 1 juli 2008.

Kvalitetsredovisningar och brukarunderökningar pekar i huvudsak på goda resultat avseende kunskap och utveckling i en trygg miljö i Stockholms förskolor och skolor. Omfattande utvecklingsarbete bedrivs för att ytterligare förbättra resultaten.

Sjukfrånvaron bland de anställda inom utbildningsförvaltningen uppgick till 6,0 procent.

Arbete för att utveckla karriärvägar för lärare och att bidra till kvalitets- och statushöjning av lärarutbildningen och läraryrket har genomförts under året.

Utbildningsnämndens bokslut uppgår till 13 172,1 mnkr på kostnadssidan och 1 635,3 mnkr på intäktssidan. Nämnden redovisar ett nettoöverskott om 164 mnkr före och 87,1 mnkr efter resultatdispositioner.

För investeringsverksamheten redovisas en budgetavvikelse om 5,7 mnkr. Av budgeten på 35 mnkr har 29,3 mnkr förbrukats.

Avvikelserna mot budget är stora i reella tal men i relativa tal är de små. Det är viktigt att komma ihåg storleken på verksamheten och att små negativa avvikelser per enhet får stora konsekvenser på aggregerad nivå. Åtgärder för att komma tillrätta med brister i prognossäkerheten har identifierats.

Utbildningsförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningar för att få ett flexibelt och effektivt lokalutnyttjande. En inventering av möjligheterna att avveckla lokaler har gjorts under året. Beslut om besparingar har fattats men får inte fullt genomslag under 2008.

Inom förvaltningen har arbetet fortsatt med att anpassa strukturer och system till uppdraget och till stadens mål för skolan.

Den centrala utbildningsförvaltningen har under året inte fullt ut bedrivit ett aktivt miljöarbete enligt stadens miljöplan men de övergripande perspektiven om att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas är närvarande i all undervisning utifrån nationella styrdokument som läroplaner och kursplaner.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

1.1 Läsanvisning

Nämnden ska årligen lämna en årsredovisning, tidigare benämnt verksamhetsberättelse och bokslut. I årsredovisningen görs uppföljning av hur väl nämnden har bidragit till att uppfylla fullmäktiges mål och uppdrag utifrån budget 2008, samt analys av utfallet. Utöver uppföljning av kommunfullmäktiges mål finns andra områden där nämnden särskilt redovisar resultatet av den verksamhet som har bedrivits under året. Årsredovisningen lämnas enligt given struktur som bygger på fullmäktiges inriktningsmål samt fullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

I en del 2 till utbildningsnämnden redovisas ytterligare uppföljning av verksamheten.

1.1.1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Fullmäktiges inriktningsmål är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnderna uppfyller. Tidsperspektivet är treårigt. Kommentarer lämnas om hur nämnden har arbetat för att bidra till uppfyllelse av inriktningsmålen, inklusive genomförda aktiviteter.

1.1.2 Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheterna. Under respektive mål för verksamhetsområdet ska nämnden bedöma om målet har uppfyllts helt, uppfyllts delvis eller inte uppfyllts. Uppfyllelsegraden ska vara en samlad bedömning utifrån indikatorernas målvärden samt genomförda aktiviteter. Bedömning av måluppfyllelse ska göras för samtliga fullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

En kortfattad redovisning av den verksamhet som har bedrivits under året ska även lämnas.

1.1.3 Nämndens mål

Nämndmålen konkretiserar fullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Under respektive mål bedöms om målet har uppfyllts helt ●, uppfyllts delvis ◆ eller inte uppfyllts ■.

1.1.4 Kommunfullmäktiges indikatorer

För samtliga indikatorer redovisas utfall genom bedömningarna ”uppfylls inte ■/uppfylls delvis ◆/uppfylls helt ●”. Vid avvikelse mot nämndens årsmål lämnas kommentar.

1.1.5 Kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter

Aktiviteter beskriver vad nämnden bl.a. ska utföra för att nå fullmäktiges mål. För de aktiviteter som gällt endast under 2008 ska anges om aktiviteten är genomförd eller ej. Genomförd aktivitet markeras med röd bock ☑ vid aktiviteten. Aktiviteter kommenteras under respektive inriktningsmål.

1.2 Utbildningsnämnden och nämndens handikappråd

Uppgift om utbildningsnämndens verksamhet och sammansättning under året, samt om handikapprådets verksamhet, finns i bilaga 9.

2 KF:s INRIKTNINGSMÅL I: Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök

Utbildningsnämnden bedöms bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls.

Den centrala förvaltningen har under året inte fullt ut bedrivit ett aktivt miljöarbete enligt stadens miljöplan men de övergripande perspektiven om att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas är närvarande i all undervisning utifrån nationella styrdokument som skollag, läroplaner och kursplaner.

Vad gäller upphandling av verksamhet når nämnden inte helt upp till årsmålet.

Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har inlett ett samarbete i syfte att öka möjligheterna för eleverna att ta del av kulturlivet.

Inom ramen för samverkansorganisationen inom staden har under året arbete bedrivits för att öka samverkan med bland annat socialtjänst, polis, landsting och föräldrar inom olika frågor.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

I stadens anvisningar för avknoppning undantas skolverksamhet. Grund-, gymnasie- eller särskola inte är möjliga att avknoppa från stadens organisation. Inom utbildningsnämndens ansvarsområde är det möjligt att avknoppa skolbarnsomsorg (med sedvanlig tillståndsprövning) och verksamhet som i dag upphandlas; som tillagning av skolluncher, lokalvård med mera.

Några ansökningar för utbildningsnämnden att ta ställning till om avknoppning har inte kommit in till utbildningsförvaltningen.

Andelen upphandlad verksamhet i konkurrens når inte fullt upp till årsmålet.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♦ Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	36 %	37 %	öka	Årsredovisning 2008
● Antal anställda till avknoppade verksamheter	0 st	0 st	öka	Årsredovisning 2008

NÄMNDMÅL:
Utbildningsnämnden ska öka konkurrensen i sina verksamheter

● Uppfylls helt

Upphandlingar inom sfi, svenska för invandrare, och inom den kommunala vuxenutbildningen har genomförts och nya avtal har trätt i kraft den 1 juli 2008. Inom sfi har förvaltningen på nämndens vägnar slutit avtal med fem anordnare. Inom den grundläggande och gymnasiala vuxenutbildningen har avtal tecknats med 19 utbildningsanordnare. Upphandlingen inom komvux genomfördes som tre separata upphandlingar och resulterade i att det inom den grundläggande delen nu återfinns nio anordnare, inom den gymnasiala delen elva samt inom den yrkesinriktade delen 15.

Avtalen inom sfi är tecknade för två år med möjlighet till ett års förlängning och de övriga är tecknade för ett år med möjlighet till förlängning ett plus ett år. Utbildningsföretagen som nämnden tecknat avtal med är av varierande storlek, alltifrån stora koncerner till små familjeföretag. Därutöver finns även folkhögskolor och stiftelser representerade. Sfi-avtalen överförs från och med den 1 januari 2009 till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

Se nedan under inriktningsmålet Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

◆ Uppfylls delvis

Den centrala förvaltningen har under året inte fullt ut bedrivit ett aktivt miljöarbete enligt stadens miljöplan men de övergripande perspektiven om att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas är närvarande i all undervisning utifrån nationella styrdokument som skollag, läroplaner och kursplaner.

Utbildningsnämnden har inte under 2008 kunnat ange årsmål eller utfall för de nya indikatorer kommunstyrelsen tog fram i samband med tertialrapport 1 2008. Detta har påverkat förvaltningens bedömning av måluppfyllelsen.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel skolor i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	68,49 %	80 %	öka	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon	31,25 %	30 %	öka	Årsredovisning 2008
● Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	öka	Årsredovisning 2008
■ Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel	8 %	15 %	öka	Årsredovisning 2008
● Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon	89 %	85 %	öka	Årsredovisning 2008

NÄMNDMÅL:

Utbildningsnämnden ska aktivt bidra till en hållbar livsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förskolor, skolor och vuxenutbildningar har ett tydligt uppdrag att bidra till en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Uppdraget formuleras i nationella styrdokument som skollag, läroplaner och kursplaner. Sverige har även ingått internationella överenskommelser som till exempel Agenda 21 och Hagadeklarationen där uppdragen preciseras ytterligare.

Den så kallade portalparagrafen i skollagen anger att var och en som är verksam inom förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska främja aktningen för varje människas egenvärde och vår gemensamma miljö.

I läroplanerna för grundskolan och de frivilliga skolformerna (Lpo 94 och Lpf 94) lyfts fyra övergripande perspektiv fram:

- miljöperspektivet
- det historiska perspektivet
- det internationella perspektivet
- det etiska perspektivet.

Dessa övergripande perspektiv ska vara närvarande i all undervisning och bildar tillsammans kärnan i hållbar utveckling.

Den centrala förvaltningen har under året inte bedrivit ett aktivt miljöarbete enligt stadens miljöplan. Många skolor har dock ett bra miljöarbete utifrån läroplanerna. I verksamhetsplanen för 2009 slås fast att det centrala ansvaret för miljöfrågor i huvudsak tillhör verksamhetsavdelningarna.

Årsmålen för miljöbilar, drivmedel och upphandlingar uppnås. Årsmålet för andel ekologiska livsmedel uppnås inte, utfallet är 8 procent jämfört med målet 15 procent. En bidragande orsak till att målet inte nås är att fakturorna från livsmedelsleverantörerna inte specificerar kostnaden för ekologiska livsmedel.

I samband med tertialrapport 1 2008 tog kommunstyrelsen fram ytterligare indikatorer från miljöprogrammet som nämnderna ska följa upp, förutom de indikatorer som beslutades av kommunfullmäktige i samband med budget för 2008. Utbildningsnämnden har inte under 2008 kunnat ange årsmål eller utfall för de nya indikatorerna, vilket påverkar förvaltningens bedömning av måluppfyllelsen.

Indikatorn godkänd ventilationskontroll

Obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem (OVK) utförs av fastighetsägare. OVK avser om ventilationssystem fungerar som det var tänkt med utgångspunkt från byggregelverket som gällde när byggnationen skedde. Fastighetsägare och verksamhetsutövare har därför även att följa arbetsmiljölagstiftning och miljöbalken, vars krav nödvändigtvis inte säkerställs genom en godkänd OVK.

SISAB har i uppdrag att redovisa andel skolor i staden med godkänd OVK och redovisar ett utfall om 68,49 procent mot årsmålet 80 procent. Redovisningen avser andelen godkända ventilationssystem och ska inte tolkas som andel skolor med godkänd ventilation. En skolenhet kan ha ett eller flera av SISAB:s totalt 2 700 ventilationssystem.

I samband med större förändringar av ventilationssystem prövar utbildningsförvaltningen om eventuella verksamhetsanpassningar ska samordnas med ventilationsprojektet. Större ventilationsprojekt är på så sätt förknippade med långsiktig verksamhetsplanering. Förvaltningen är i dagsläget restriktiv med att beställa verksamhetsanpassningar och i flertalet fall begränsas anpassningarna till tillgänglighetsåtgärder och åtgärder i kök.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv**

● Uppfylls helt

Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har inlett ett samarbete i syfte att öka möjligheterna för eleverna att ta del av kulturlivet.

NÄMNDMÅL:**Utbildningsnämnden ska förbättra elevernas möjligheter att ta del av kulturlivet**

● Uppfylls helt

Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

I läroplanerna står uttryckligen angivet betydelsen av att ge barn och unga förutsättningar att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal- och skriftspråk och att det kan vara ett led i barns och ungas lärande och utveckling.

Ett samarbete har inletts mellan utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen där en gemensam styrgrupp bildats, Kultur-Skola, i syfte att öka möjligheterna för eleverna att ta del av kulturlivet. En handlingsplan för samverkan mellan förvaltningarna har tagits fram. Under året har samarbetet koncentrerats kring kulturförvaltningens uppdrag att ta fram en strategisk plan, ”Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga – strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009 – 2012”. Styrgruppen söker medlen, och gör prioriteringar, avseende den statliga satsningen Skapande skola för årskurs 7-9.

Förvaltningarnas samarbete sker även mellan pedagoger och bibliotekarier från stadsdelsnämndområdenas lokala bibliotek.

Inom ramen för den statliga satsningen Skapande skola har 33 grundskolor påbörjat ett arbete under 2008. Satsningen är tänkt att stärka arbetet med kultur i årskurs 7-9. Syftet är att genom ökad samverkan med kulturlivet och en långsiktig integration av kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete ska kunskapsmålen uppnås i högre grad.

Under maj månad arrangerades barn- och bokdagar på Skansen. Stadens grundskolor kunde under dessa dagar ta del av ett program som innehöll bokbytarbord, skriv- och illustrationsverkstad, möten med författare, författaruppläsningar etc. Under dagarna hade Skansen 28 500 gäster varav 9 000 var skolbarn.

Konstfack for kids - K4K - är ett samarbete mellan skolor och Konstfack. Under två sommarveckor genomförde Konstfack aktiviteter för elever i årskurs 7 och 8, ca 65 elever från 12 grundskolor deltog. Fokus låg på ungas kreativa skapande, visuell kommunikation och digitala medier. Temat var framtidens förändrade konsumtionsmönster och kommersiella budskap. Under vecka 40 ställdes produktionen från K4K ut i Gallerian.

Fem gymnasieskolor har deltagit i projektet ”Ta rummet i besittning” på Stads-teatern. Lärare har fått kompetensutveckling kontinuerligt under läsåret, eleverna har gått på olika föreställningar, fått rundvandring på teatern och skådespelare har kommit till skolan och coachat elever. Eleverna har haft möjlighet att framträda på Stadsteaterns stora scen tillsammans med skådespelare, ljud- och ljustekniker.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ta fram en handlingsplan för samarbetet ☒ mellan utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen	2008-01-01	2008-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

Uppfylls helt

Inom ramen för samverkansorganisationen inom staden har under året arbete bedrivits för att öka samverkan med bland annat socialtjänst, polis, landsting och föräldrar inom olika frågor. En av målsättningarna har varit att hitta modeller som kan spridas i staden.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, ☒ skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:**Samarbetet mellan socialtjänst, förskola, skola, polis och föräldrar ska stärkas.**

● Uppfylls helt

Den samverkansorganisation - 15-gruppen med tre beredningsgrupper - som tillkom i samband med grundskolans överföring till utbildningsnämnden den 1 juli 2007 har under året arbetat med olika frågor. Beredningsgrupperna (för kvalitet, för utveckling, förskola - skola och verksamhetsförlagd utbildning samt för samverkan med socialtjänst och landsting etc.) har till exempel tagit fram förslag till ny VFU-organisation (beslutades i utbildningsnämnden i juni 2008), inventerat gemensamma utvecklingsområden och diskuterat kvalitetssystem. Det kvalitetsarbete som före den 1 juli 2007 pågick inom 19-gruppssamarbetet har fortsatt.

15-gruppen har följt beredningsgruppernas arbete samt diskuterat exempelvis kris- och katastrofarbetet ur samverkanssynpunkt samt det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16-20 år, som inte börjat gymnasieskolan.

I 15-gruppen har representanter ingått från samtliga stadsdelsförvaltningar, socialtjänstförvaltningen, kulturförvaltningen, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen. Även beredningsgrupperna har haft representation från alla aktuella förvaltningar.

Förvaltningen är representerad i polisens chefssamråd i aktuella polismästar-distrikt. I chefssamråden träffas beslutsfattare inom rättskedjan, socialtjänsten, skolan, hälso- och sjukvården med flera regelbundet för att utveckla det strategiska brottsförebyggande arbetet tillsammans. Chefssamråd finns i alla polismästar-distrikt i Stockholms län och är ett komplement till de lokala brottsförebyggande råden.

Under de pedagogiska revisionerna som genomförs med alla grundskolors skoleledning framkom att samarbetet mellan förskolan och skolan fungerar bra och utvecklas medan samarbetet med socialtjänsten/individ- och familjeomsorgen har brister inom flera stadsdelsnämnder. Det finns dock stadsdelsnämnder där samverkan fungerar bra som t.ex. Norrmalm och Skärholmen.

I många grundskolor, framför allt skolor med årskurs 7-9, genomförs regelbundet möten i en kontaktgrupp/nätverksgrupp med representanter från till exempel ungdomsgården, fältassistenter, ungdomsmottagningen, resurscentrum, bostadsbolag, församlingar, Brottsförebyggande rådet, närpolis och socialtjänsten. Gymnasieskolorna har, utifrån behov, motsvarande kontakter och samarbeten.

I flera stadsdelsområden har det under året pågått projekt för att utveckla samverkan mellan skola, socialtjänst, närpolis etc. En av målsättningarna har varit att

hitta modeller för god samverkan som kan spridas i staden. Bland annat har en gemensam metod arbetats fram för dokumentation av socialsekreterares och skolkuratorers arbete, vilken ska underlätta samarbetet kring familjer som behöver stöd av både socialtjänsten och skolan. Projekten har haft stöd från Myndigheten för skolutveckling. Under våren 2009 kommer resultaten av projekten att presenteras.

Under våren hölls ett möte mellan utbildningsförvaltningen, City polismästar-distrikt, Socialtjänstförvaltningen (Presens) och föräldraalliansen (FISS), i syfte att sprida information om olika insatser, och gjorda erfarenheter, i samband med de s.k. nollningarna i gymnasieskolan. På mötet deltog också rektorer och kuratorer från några innerstadsgymnasier. Vid mötet konstaterades att skolorna arbetar aktivt med förebyggande arbete och att samarbetet mellan polis och skola fungerar snabbt och bra.

Samverkan med FISS sker kontinuerligt. Under året har FISS påbörjat ett projekt "Utvecklad föräldrasamverkan som metod för positiv skolutveckling" vid två av stadens grundskolor. Syftet är att genom ökad föräldrasamverkan öka föräldrarnas delaktighet, inflytande och kunskap, förbättra skolresultat och skolklimat, bilda goda sociala nätverk och skapa förutsättningar för normbildningar kring lärande och hälsa. Projektet beräknas pågå i tre år och finansieras av projektbidrag från utbildningsnämnden.

I många av skolornas nätverk ingår föräldrarepresentanter.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☐ Samarbete inför läsårstarten -08 bl.a. med ☒ Föräldraalliansen i Stockholms Stad.	2008-01-01	2008-12-31	

3 KF:s INRIKTNINGSMÅL 2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Utbildningsnämnden bedöms bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls.

De pedagogiska verksamheterna erbjuder brukarna genom valfrihetssystem. Såväl antalet alternativ att välja bland inom förskole- och skolverksamheterna som antalet aktörer inom området har ökat under året.

Åtgärder har genomförts för att alla elever i särskolan och gymnasiesärskolan ska erbjudas de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten.

Kvalitetsredovisningar och brukarunderökningar pekar i huvudsak på goda resultat avseende kunskap och utveckling i en trygg miljö i Stockholms förskolor och skolor. Omfattande utvecklingsarbete bedrivs för att ytterligare förbättra resultaten.

Sjukfrånvaron bland de anställda inom utbildningsförvaltningen uppgick till 6,0 procent.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

● Uppfylls helt

Såväl antalet alternativ att välja bland inom förskole- och skolverksamheterna som antalet aktörer inom området har ökat under året. I flera fall är utfallet högre än årsmålen.

Det samverkansavtal Stockholms stad för 2008 tecknade med flertalet kommuner i länet gällande gymnasieskolans yrkesprogram har medfört ett stort utbud och en ökad rörlighet för stadens gymnasieelever. Ett antal nya utbildningsalternativ har också utvecklats inom staden.

Upphandlingar inom sfi, svenska för invandrare, och inom den kommunala vuxenutbildningen har genomförts och nya avtal har trätt i kraft den 1 juli 2008.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns	65 %	65 %	tas fram 2008	Årsredovisning 2008
Antal alternativ att välja bland inom förskolan	1 191 st	1 051 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal fristående aktörer som levererar verksamhet till staden inom förskola	281 st	285 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal fristående aktörer som levererar verksamhet till staden inom grundskola	81 st	77 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal fristående aktörer som levererar verksamhet till staden inom gymnasieskola	52 st	48 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal fristående aktörer som levererar verksamhet till staden inom vuxenutbildningen	19 st	19 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal fristående aktörer som levererar verksamhet till staden inom sfi	5 st	5 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal genomförda avknoppningar	0 st	0 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal alternativ att välja bland inom grundskola	228 st	198 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal alternativ att välja bland inom gymnasieskola	90 st	86 st	öka	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal alternativ att välja ● bland inom vuxenutbildningen	33 st	33 st	öka	Årsredovisning 2008
Antal alternativ att välja ◆ bland inom sfi	19 st	20 st	öka	Årsredovisning 2008

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Erbjud alla elever i särskolan de insatser som ● krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Utbildningsnämnden ska stimulera till fler alternativ inom de pedagogiska verksamheterna.

- Uppfylls helt

För att underlätta för den enskilde vid val av förskola och grundskola finns likvärdig information om tillgängliga alternativ oavsett huvudman att tillgå via funktionen JämförService på stadens hemsida. Informationen ger saklig, jämförbar och lätt tillgänglig information oberoende av organisationsform. Motsvarande information finns på www.gymnasieintagning.se för gymnasieskolans del.

Antalet nya enheter inom enskilt driven och fristående verksamhet har ökat under året. Årsmålen uppfylls i huvudsak. Under verksamhetsåret lämnade nämnden yttrade till Skolverket över 111 ansökningar om att etablera fristående verksamhet varav 41 avsåg grundskola och 70 avsåg gymnasieskola. Under 2008 startade nio nya fristående grundskolor och sju nya fristående gymnasieskolor. 32 tillstånd att bedriva enskilt driven förskola utfärdades.

Cirka 80 procent av de barn och ungdomar som bor i Stockholm går i en kommunal grundskola i Stockholm, med en variation på 79 procent och 85 procent mellan årskurserna. För elever i årskurs 3, 4 och 5 är andelen elever som valt en kommunal grundskola högst medan fler elever i årskurs 6 - 9 väljer en fristående skola.

Andelen elever som väljer fristående gymnasieskola har ökat från ca 20 till ca 35 procent under 2000-talet. Av de elever som är behöriga till nationella program återfinns ca hälften inom fristående gymnasieskola.

Genom den regionala samverkan som sker inom ramen för Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) kunde elever inför höstterminen välja mellan 83 kom-

munala gymnasieskolor samt ca 110 fristående i länet (exklusive kommunala och fristående skolor med enbart gymnasiesärskola). Dessutom återfinns stockholms-elever i ytterligare ca 75 kommuner runt om i landet.

Totalt fanns inför valet till läsåret 08/09 närmare 1 680 olika utbildningsvägar för eleverna i den länsgemensamma databasen, varav knappt 240 utbildningsvägar för obehöriga elever (se www.gymnasieintagning.se). Exempelvis kunde den elev som var intresserad av fordonsprogrammet välja mellan 47 olika utbildningsvägar. Den elev som valde det samhällsvetenskapliga programmet hade 379 alternativ att ta ställning till.

3.1.1 Samverkansavtal gällande gymnasieskolans yrkesprogram

För att öka valfriheten skrev Stockholms stad samverkansavtal för 2008 med flertalet kommuner i länet gällande gymnasieskolans yrkesprogram. För eleverna har denna ökade valfrihet lett till en ökad rörlighet. Här följer några exempel:

Antal stockholmare som i första hand sökte en annan kommuns gymnasieskola ökade från 930 till 1 064 och antal stockholmare som i första hand valde en fristående skola ökade från 2 815 till 2 831.

Antal stockholmare som blev intagna i någon annan kommun ökade från 679 till 936. Av dessa ökade antalet intagna på naturvetenskaps- och samhällsvetenskapsprogrammen (NV och SP) från 380 till 548.

Antalet förstahandssökande från annan kommun till Stockholms stads gymnasieskolor ökade från 1 626 till 1 666. Antal sökande från annan kommun som blev intagna i Stockholms stad ökade från 1 154 till 1 266.

Några exempel på antal intagna från annan kommun av det totala antalet intagna på respektive program i staden:

Program	2007	2008
Bygg	25 av 100	53 av 125
El	26 av 151	58 av 174
Estet	113 av 242	109 av 250

Samtliga siffror ovan avser sökande med minst godkänt betyg i engelska, matematik och svenska/svenska 2, det vill säga elever som är behöriga att söka nationella och specialutformade program. Samverkansavtalen omfattar inte det individuella programmet (IV).

Nya utbildningsalternativ

Under året startade Kista gymnasium Energiprogrammet (EN). Gymnasieslussen utvecklar kontinuerligt alternativ för obehöriga elever. Nya utbildningar som har initierats under 2008 är ESS-gymnasiets café & kök, Enskede Gårds gymnasiums slussplatser och platser för elever med särskilda behov på Norra Real.

Sedan juli 2007 finns 120 slussplatser, kopplade till det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar i åldern 16-19 år. Verksamheten har utvecklats under 2008. Slussplatserna har olika karaktär och geografiskt läge för att kunna möta ungdomars olika behov och erbjuder såväl behöriga som obehöriga ungdomar som inte sökt till gymnasieskolan, avbrutit eller inte placerats på någon utbildning. Intagningen sker kontinuerligt till Debut i Farsta, ESS, Flex på Fryshuset, Hantverksakademien, SALUT, Sluss Enskede Gård samt Stadsmissionens skola.

Försöksverksamheten med lärlingsutbildning inom Bygg-, El- samt Handel- och administration startade med 80 platser vid Kista, S:t Erik och Frans Schartaus gymnasieskolor. Vid mätningen den 15 september hade 40 elever skrivits in vid de tre skolorna, ytterligare 17 elever hade valt någon av de totalt 582 lärlingsplatserna i länet.

Vad gäller yrkesutbildning i övrigt har förvaltningen i avvaktan på gymnasie-reformen 2009 representerat i det länsgemensamma arbetet inom Kommunförbundet Stockholms län (KSL) för att skapa regionala råd för yrkesutbildning

3.1.2 Särskola

Stockholms grundskolor har lagt upp så kallade utbildningsspår i perspektivet årskurs 1-10, inom ett begränsat geografiskt område, för särskoleverksamheter i fem olika inriktningar (grundsär, grundsär/autism, träning, träning/autism, träning/RH). Detta för att staden ska kunna erbjuda skolverksamhet i hemmets närhet för elever som är mottagna i särskola. En annan målsättning i arbetet har varit att särskoleklasserna ska ha sin förläggning inom åldersadekvat skolverksamhet. Organisationen är framtagen i samverkan med rektorer.

Elever inom den obligatoriska särskolan kan, utifrån behov och önskemål, antingen gå i särskoleklasser, i samundervisningsgrupper (integrerad med grundskoleelever) eller vara individintegrerade i vanliga grundskoleklasser.

Utbildningsförvaltningen strävar efter att öka både lokal- och verksamhetsmässig inkludering av särskoleklasser. Ett arbete har under året påbörjats för att lokalmässigt inkludera särskoleklasser som haft sin verksamhet förlagd i externa lokaler.

Pedagoger inom särskolan har startat ett arbete med att ta fram gemensamma kravnivåer för grundsärskola och gemensamma målkriterier i träningskola för att säkerställa en likvärdig utbildning oavsett vilken skola eleven går i. Gemensamma

kravnivåer underlättar arbetet med individuell utvecklingsplan (IUP) och ger bättre underlag inför utvecklingssamtal.

"Ansvar/rutiner inom obligatoriska särskolan" är en lathund som har utvecklats till stöd för skolledare som har elever som aktualiseras eller är mottagna i särskola. Materialet ingår i stadens framtagna riktlinjer för elever i behov av särskilt stöd.

En katalog som presenterar utbudet inom Stockholm stads gymnasiesärskolor togs fram till gymnasie-mässan i november 2008. De administrativa rutinerna och underlagen inför elevens val till gymnasiesärskolan har utvecklats.

Utbudet ses ständigt över när det gäller såväl alternativ som antal gymnasieskolor som erbjuder gymnasiesärskoleutbildningar. Under hösten 2008 utvecklades det specialutformade programmet Service-, barn- och omvårdnadsprogrammet inom gymnasiesärskolan. De första eleverna tas emot hösten 2009 på Kista gymnasium.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

● Uppfylls helt

Under våren 2008 har brukarundersökningar genomförts inom förskoleverksamheten samt inom kommunal vuxenutbildning, sfi och utbildning för vuxna med utvecklingsstörning (särsvux) i Stockholm. Undersökningarna riktar sig till kommunala och fristående verksamheter inom förskoleverksamhet och skola samt till kommunal och upphandlad verksamhet inom vuxenutbildning, sfi och särsvux.

Resultaten visar en fortsatt hög brukarnöjdhet inom både förskoleverksamhet och vuxenutbildning. Mest positiva är föräldrar med barn i förskoleverksamhet i Stockholm, såväl kommunal som enskilt driven. Över 90 procent av föräldrarna är på det hela taget nöjda med barnens förskola/familjedaghem.

Åtta av tio studerande inom den kommunala vuxenutbildningen är nöjda med den undervisning de får och kan rekommendera sin skola till andra. Något mindre nöjda är de studerande med arbetsmiljön, tillgång till datorer och teknisk utrustning samt till hur skolorna tar hänsyn till de studerandes synpunkter. De studerande inom sfi är generellt mycket positiva i sina omdömen om såväl sfi-studierna som vad de får lära sig på kursen samt med lärare och övrig personal. Dock önskar de studerande att det görs fler studiebesök och att fler representanter för olika yrkesområden besöker skolorna.

När det gäller särsvux ger undersökningen ett helhetsintryck av att de studerande trivs i särsvux. Dock är andelen positiva något lägre jämfört med tidigare undersökningar då det gäller undervisning, trygghet och trivsel, utrustning och

lokaler samt information. De olika brukarundersökningarna inom vuxenutbildningen presenterades vid ett seminarium för samtliga berörda anordnare.

En referensgrupp har träffats kontinuerligt under året för att i dialog med fristående grundskolor fortsätta diskussionen om utvecklande av en gemensam resultatuppföljning. Alla fristående skolor har även erbjudits att delta i ett gemensamt möte med resultatuppföljning som tema. I samverkan med Skolverket har de fristående grundskolorna erbjudits en halv dags fortbildning i de nätbaserade uppföljningsmetoderna SIRIS och SALSA. Ett tiotal skolor deltog.

3.1.3 Inspektion och tillsyn

Inspektionsuppdraget har från hösten 2008 genomförts utifrån nya riktlinjer. Från att omfatta samtliga målområden i läroplanerna fokuseras istället på fyra områden, varav två är målområden i läroplanen; kunskaper och bedömning och betyg. De två andra områdena är systematiskt kvalitetsarbete och ledarskap samt arbete för att främja likabehandlingen. Inspektionen av grundskolan omfattar även skolbarnsomsorgen. Syftet med det förändrade uppdraget har varit att inspektörerna i högre grad än tidigare ska kunna göra stadsövergripande kvalitetsbedömningar inom respektive verksamhet. För detta krävs ett utökat antal årliga inspektörsbesök inom alla pedagogiska verksamheter. På grund av personalomsättning och vakanser inom inspektörsgruppen har inte antalet inspektörsbesök i förskolor och skolor kunnat utökas under hösten jämfört med tidigare.

Tillsyn och inspektion av enskilt driven förskoleverksamhet har fokuserats på enheter som haft allvarliga klagomål eller på annat sätt kända missförhållanden. Ett omfattande utredningsarbete vad gäller dessa enheter har genomförts och elva oanmälda tillsynsinspektioner och en anmäld har gjorts. Resultaten från detta utredningsarbete har sammanställts och redovisats i tillsynsrapporter. Under året har utbildningsnämnden i två fall beslutat om indragning av tillstånd att bedriva enskilt driven förskoleverksamhet.

3.1.4 Kvalitetsarbete

Utbildningsförvaltningen kan konstatera att många skolor arbetat mycket ambitiöst med Skolverkets påpekanden utifrån inspektionen 06/07, såväl med bristerna som med de identifierade förbättringsområdena,

Innehållet i kvalitetsredovisningarna har förbättrats. Betydligt fler innehåller i år analyser även om analysdelen alltjämt har hög utvecklingspotential. Fortfarande håller cirka drygt tio procent av kvalitetsredovisningarna låg kvalitet enligt förvaltningen.

Jämfört med förra årets kvalitetsredovisningar tar också förskoleklassen och skolbarnsomsorgen en större plats. Även arbete inom särskolan nämns oftare,

men det finns fortfarande stora skillnader i på vilket sätt särskolan lyfts fram. Det är få resultat och bedömningar om särskoleelevernas kunskapsutveckling.

Gymnasieskolornas kvalitetsredovisningar visar en god återkoppling till de mål och åtaganden som återfinns i de arbetsplaner skolorna har fastställt. Skolorna beskriver relativt väl vad de ska göra utifrån arbetsplanerna och hur de har genomfört detta. Fortfarande brister dock redovisning och analys av resultaten samt beskrivningen av de åtgärder som ska vidtas. Kopplingen till nämndens mål ska också utvecklas.

Kvalitetsredovisningarna inom vuxenutbildningen följs upp i individuella dialoger mellan avdelningsledningen och ansvariga hos varje utbildningsanordnare. I dialogerna diskuteras förutom resultatutvecklingen även uppföljningen av skolverksrapporten, likabehandlingsplanerna samt enheternas arbetsplaner. Redovisningarnas kvalitet är även i år mycket ojämn. Flera anordnare gör genomarbetade analyser. Hos några anordnare måste ett utvecklingsarbete till, där saknas alltför mycket i struktur, innehåll och en analys av läsårets insatser saknas. Vid de dialoger som avdelningsledningen hade under hösten kring kvalitetsredovisningen betonades vikten därav.

Ett stort utvecklingsarbete innebär den, inom grundskolan, årliga pedagogiska revisionen med varje skolas ledningsgrupp. Under årets revisionsmöten togs följande punkter upp:

- Hur långt skolans arbete med förbättringsåtgärderna utifrån Skolverkets inspektion har nått. (Skolorna fick vid den förra pedagogiska revisionen i uppdrag att formulera mål på ett års och tre års sikt)
- Innehåll i skolans kvalitetsredovisning för 07/08, arbetsplan för 08/09 samt i kvalitetsgarantierna
- Skolans resultat: LUS årskurs 3 och 6, nationella prov (årskurs 5 och/eller 9) samt slutbetyg. Betygsutvecklingen de senaste 4 åren jämförs
- Skolans fritidshem
- Utfall av eventuell egen brukarundersökning
- Skolans profil i jämförelsen mellan grundskole – gymnasiebetyg (skolor med år 9)
- Stadens medarbetarenkät – främst skolans NMI (Nöjd MedarbetarIndex)
- Skolfrågorna ur Stockholmsenkäten vt 2008 (Stockholmsenkäten)
- Skolans ekonomi - utfall vid senaste mätning
- Skolpliktsbevakningen

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andelen elever som får ♦ godkänt på de nationella proven i år 5	81,66 %	91 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i ♦ slutbetyget vid vårterminsslutet (exkl. IV- programmet)	63 %	65 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel elever i år 9 med ♦ godkänt i alla kärnämnen vid vårterminens slut	88 %	89 %	öka	Årsredovisning 2008
Andelen aktörer som erbjuder kombinerad ● yrkesrelaterad svenska med praktik inom sfi	50 %	50 %		Årsredovisning 2008
Andel behöriga lärare i ● grundskolan	97 %	82 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel elever i gymnasieskolan med ♦ godkänt slutbetyg i matematik A, vid vårterminens slut	98 %	99 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel elever i gymnasieskolan med ♦ godkänt slutbetyg i engelska A vid vårterminens slut	98,3 %	100 %	öka	Årsredovisning 2008
Andel elever i gymnasieskolan med ● godkänt slutbetyg i svenska A och B vid vårterminens slut	98,01 %	98 %	öka	Årsredovisning 2008

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel godkända sfi-elever efter ett år	36,27 %	25 %	öka	Årsredovisning 2008
● Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	97 %	80 %	öka	Årsredovisning 2008
◆ Andel elever i år 9 som uppnått målen i alla ämnen, vid vårterminens slut	74 %	75 %	öka	Årsredovisning 2008
■ Oanmäld frånvaro i skolan i gymnasieskolan	7,2 %	6,5 %		Årsredovisning 2008
□ Ogiltig frånvaro i grundskolan		4 %	tas fram 2008	Årsredovisning 2008

Kommentar: Det finns ingen central uppföljning av elevers ogiltiga frånvaro inom grundskolan. Dock har varje enskild skola ett system för egen uppföljning. Förvaltningen åtar sig att återkomma med en redovisning av 2008 års resultat under våren 2009.

● Andelen elever som får godkänt på de nationella proven i år 9	84,37 %	79 %	öka	Årsredovisning 2008
◆ Andelen elever som får godkänt på de nationella proven i gymnasiet	90 %	92 %	öka	Årsredovisning 2008

Kommentar: Indikatorn ska avse ett genomsnitt av godkända elever i nationella prov i svenska B, svenska B som andraspråk, engelska A och matematik A. Antalet som deltagit i proven varierar från 3 993 (SvB) till 154 (Sv2B). I genomsnitt fick 90,4 procent godkänt eller högre på de nationella proven.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● En omfattande satsning på läsning ska genomföras i år 0-6 i grundskolan	2007-01-01	2010-12-31	
☑ Metoder att utvärdera kunskapsresultaten redan under de första skolåren ska tas fram	2008-01-01	2008-12-31	
● Nya karriärvägar ska skapas för lärare	2007-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Prioritera insatser som ökar ☐ gymnasieelevernas förutsättningar och motivation till högre utbildning	2008-01-01	2010-12-31	
I avvaktan på gymnasiereformen 2009 ska ☐ (den kvalificerade) yrkesutbildningen ses över i enlighet med Vision 2030	2008-01-01	2010-12-31	
Riktlinjer för arbetet mot mobbning ska tas ☒ fram och alla skolor ska ha likabehandlingsplaner mot mobbning	2008-01-01	2008-12-31	
Erbjudna lärare möjlighet att delta i kompetensutveckling samt ge obehöriga ☐ lärare möjlighet att bli behöriga genom kompetensutveckling och validering	2007-01-01	2010-12-31	
I samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra ☐ informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper	2008-01-01	2010-12-31	
Förbättra skolbarnens möjlighet att ta del av ☒ kulturlivet	2008-01-01	2008-12-31	

NÄMNDMÅL:

Fler elever/studerande ska nå målen för utbildningen

- Uppfylls helt

Årsmålen för kommunfullmäktiges indikatorer för grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning har helt eller delvis uppnåtts, med undantag av elevernas ogiltiga/oanmälda frånvaro i grund- och gymnasieskolan. Såväl målen som resultaten avser inom grund- och gymnasieskola avser verksamhet i egen regi. Inom vuxenutbildningen omfattas samtliga anordnare.

3.1.5 Grundskola

Våren 2008 lämnade cirka 6 500 elever årskurs 9 i stadens skolor.

Andelen elever behöriga till ett nationellt program (godkända i kärnämnen svenska, engelska och matematik) kvarstod ungefär på 2007 års nivå, 88 procent. Andelen elever som nått målen i samtliga ämnen låg också på samma

nivå som året innan, 74 procent. I den tidigare framtagna kvalitetsredovisningen för läsåret 07/08 redovisades preliminära siffror.

Årsmålet för andelen elever som nått godkänt på de nationella proven i årskurs 5 har bara delvis uppnåtts. Det finns inte några nationella riktlinjer för ett sammanfattande resultat av de nationella ämnesprovens många delprov. Tidigare har förvaltningen valt att inte använda ett delprovresultat (gruppuppgiften) i denna sammanräkning eftersom flera skolor inte genomfört detta delprov. Alla delprov finns från och med i år med i det sammanfattande resultatet, därav den stora skillnaden på nio procentenheter mellan det satta årsmålet och periodens utfall. Samtliga skolor förväntas från och med detta läsår genomföra samtliga delprov i de nationella ämnesproven.

Meritvärdet har ökat för både flickor och pojkar under de senaste fyra åren och skillnaderna mellan könen har minskat, även om skillnaden fortfarande är 20 poäng till flickornas fördel.

Enligt stadens inspektörer arbetar förskoleklasserna i de flesta fall på ett varierat sätt, där såväl lek och kreativa inslag förekommer liksom mer ”skollika” undervisningssituationer. Det finns ofta ett tematiskt arbetssätt som utgår från barnens behov och mognad. Verksamheten har för det mesta eleven i fokus med stora möjligheter för eleverna att vara delaktiga. Förskoleklasserna arbetar också med att öka barnens språkliga medvetenhet på ett lekfullt sätt.

Alla skolor mäter barnens läsutveckling (LUS), de flesta tre gånger per år. Genom att stämma av elevernas kunskapsnivå kan skolorna tidigt sätta in stödåtgärder för att höja måluppfyllelsen.

Det har under de senaste åren inom utbildningsförvaltningen utvecklats en rad nya metoder och arbetssätt som stöd för elever att nå målen för utbildningen, exempelvis interaktiva skrivytor, skol-tv, elevskrivbord, webbmatte och språkskrivbord.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram riktlinjer för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Materialet innehåller anvisningar, administrativa rutiner, dokumentationsinstruktioner etc. Syftet är att skapa förutsättningar för likvärdiga bedömningar och likvärdigt stöd för elever i stadens skolor.

Nästan alla skolor med årskurs 5 fick kritik i Skolverkets inspektion 06/07 för bristen på systematisk uppföljning i alla ämnen. Skolorna har arbetat med frågan och de flesta har i dagsläget utvecklat system för att följa kunskapsutvecklingen samt att sätta in insatser där de behövs. Ett mindre antal skolor var inte riktigt klara vid utgången av läsåret 07/08 utan fortsätter arbetet.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram ett material för en gemensam struktur för skriftliga omdömen inom grundskolan, både för elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Den gemensamma strukturen har utarbetats i samråd med stadens grundskolerektorer för att underlätta och stödja hanteringen av skriftliga omdömen. Ett arbete med att samla in och sprida olika bedömningsunderlag som finns i olika ämnen har påbörjats.

Förvaltningen har tagit fram ett strategidokument för Stockholms stads grundskolor. En analys av konkurrensläget har gjorts och hot/möjligheter, styrkor/svagheter har kartlagts. Strategin ska säkerställa att koncernens skolor är välskötta, konkurrenskraftiga och utvecklingsriktade enheter, med god målluppfyllelse och budgethållning. En prototyp till en modell för välskötta skolor har arbetats fram. Modellen ska, utifrån ett antal kriterier, kunna ge en hänvisning om vilka skolor som är så kallade välskötta skolor och vilka skolor som behöver mer stöd i sitt fortsatta arbete.

3.1.6 Gymnasieskola

Andelen elever som finns kvar inom samma utbildning efter tre år är nu 83 procent, vilket är två procent lägre än 2007. Andelen med slutbetyg av dessa är 91 procent, samma andel som 2007. Över tid har här dock en positiv utveckling skett, 1999 var andelen med slutbetyg 80 procent.

Betygsmedelvärdet har under lång tid visat en ökande trend och ligger nu på 15,02, vilket motsvarar Väl Godkänd. Förra året låg det på 14,83 och 1999 på 13,61 poäng. Samma positiva trend gäller andelen elever med grundläggande högskolebehörighet efter tre år som nu ligger på 89 procent. Förra året låg den på 87 procent och 1999, då mätningarna startade, var andelen 79 procent. Andelen elever med reducerat program är nu nere i tre procent, vilket är två procent lägre än 2007 och 14 procent lägre än 1999, då mätningarna startade. Andelen elever med grundläggande högskolebehörighet av dem som började tre år tidigare är 68 procent. Denna andel uppvisar en svagt uppåtgående trend de senaste sex åren.

Medelbetyget i svenska A är nu 14,9 vilket är en minskning med 0,3 poäng jämfört med 2007. Långsiktigt, från 1998 till 2008 har dock medelbetyget ökat från 12,7 till 14,9 poäng. Medelbetyget i Svenska B var 14,7 poäng, vilket är 0,2 poäng högre än 2007. Även medelbetyget i Svenska B har från 1998 höjts från 13,2 till 14,7 poäng. Den positiva utvecklingen gäller även engelska A där medelbetyget visserligen är detsamma som 2007, 15,2 poäng, men där medelbetyget 1998 var 13,7. Medelbetyget i matematik A är 13,9 poäng - samma som 2007. Men även i denna kurs har över tid en positiv utveckling skett, medelbetyget 1998 var 12,8 poäng.

I syfte att stimulera lässvaga elever till ökad läsning har särskilda insatser gjorts på tre gymnasieskolor: Globala, Hässelby och Spånga. Tekniska läsverktyg och

lättlästa böcker, talböcker m.m. har köpts in. Kompetensutveckling i form av föreläsning och workshops för alla intresserade gymnasiebibliotekarier och specialpedagoger har genomförts. Licensen Myrios (www.myrios.se) har köpts in till alla gymnasieskolor så att elever och lärare får tillgång till noveller digitalt, lärarna får dessutom tillgång till författarporträtt och litteraturhandledningar.

Projektet ska utvärderas under 2009 men redan under hösten har en ökad aktivitet registrerats bland såväl specialpedagoger som lärare. De tre skolorna har fått tillstånd att ladda ned böcker från Talboks- och punktskriftsbiblioteket, TpB. Elevernas önskemål har kunnat tillgodoseas i högre utsträckning. Efterfrågan av böcker har ökat, på Globala gymnasiet med 48 procent.

I 2008 års ungdomsparlament deltog ca 700 elever från 15 gymnasieskolor, varav hälften fristående. Arbetet bedrevs inom ordinarie undervisning under hösten. Utskottsarbetet resulterade i fem motioner som debatterades i en plenarsession i Stockholms stadshus den 14 november, där ca 80 elever deltog. Ungdomsparlamentet 2008 avslutades med ett dialogseminarium där ett 20-tal representanter från Ungdomsparlamentet deltog tillsammans med 10 av stadens politiker från olika nämnder.

Rektorer, biträdande rektorer och medarbetare från olika avdelningar på förvaltningen har involverats i processen med att ta fram en strategi för gymnasiekoncernen. En analys av konkurrensläget har gjorts och utvecklingsområdena preciserats. Strategin ska säkerställa att koncernens skolor är välskötta, konkurrenskraftiga och utvecklingsriktade enheter, med god målfyllelse och budgethållning. Den är utgångspunkt för utvecklingen på skolnivå.

3.1.7 Vuxenutbildning

Resultaten inom den grundläggande vuxenutbildningen, d.v.s. andelen godkända betyg, har förbättrats avsevärt, från 63 procent läsåret 06/07 till 76 procent läsåret 07/08. Enheterna arbetar mycket med individualisering och lärarna har tät och nära kontakt med de studerande. En högre närvaro kan ha bidragit till ökningen och som deltagare har man förhoppningsvis upptäckt att det finns ett samband mellan närvaro och resultat. Vidare har en åtstramning skett från förvaltningens sida när det gäller avbrott.

Numera får alla nya studerande inom grundläggande utbildning och inom sfi på c-nivå en introduktion om det svenska skolsystemet samt en kurs i studieteknik.

Inom den gymnasiala delen har resultaten sjunkit från 75 procent till 74 procent. De flesta anordnare vittnar i sina kvalitetsredovisningar och i dialogerna om att studerandeunderlaget har förändrats. En del studerande är mycket studieovana och andra kan ha bristande språkkunskaper och är inte vana vid det svenska utbildningssystemet. De anordnare som har distansunder-

visning märker att studerande fortfarande tror att det är lättare att klara distanskurser än "vanlig" undervisning. Inom denna studieform är det än mer vanligt att man arbetar parallellt med studierna och tar på sig ett för stort uppdrag. Inom de yrkesinriktade gymnasiekurserna var det dock 81 procent som klarade godkänd nivå. Ofta är dessa kurser utformade som målinriktade kurspaket vilket kan förklara det högre resultatet.

Inom sfi har en förbättring från föregående år skett inom betyg A-C. För betyg A har flera års negativ betygsutveckling vänt kraftigt uppåt, från 54 procent läsåret 06/07 till 68 procent läsåret 07/08. Uppgången för betyg B var fyra procentenheter - från 69 procent till 73 procent - och för betyg C var uppgången från 68 procent till 73 procent. Inom betyg D har resultaten däremot sjunkit från 84 procent till 80 procent.

Samtliga enskilda anordnare har höjda resultat inom betyg A. Att studieresultaten för de lågutbildade varit så goda under läsåret kan bland annat tillskrivas de särskilda stödinsatser som gjorts. Centrala medel har gjort det möjligt att rikta insatserna till de relativt få studerande inom studieväg 1. Mindre grupper och stöd av modersmållärare har bidragit till ökningen av andelen godkända. Lärare har också utifrån sina individuella kompetensutvecklingsplaner genomgått särskilda satsningar kring lågutbildade. Dock visar inte alla anordnare på positiva resultat inom betyg B-C. I enheternas kvalitetsredovisningar framgår att de otillfredsställande resultaten kan bero på att många studerande har en alltför splittrad tillvaro med krav på arbete eller praktik ibland parallellt med sfi. För betyg D, där resultaten sjunkit, kan en förklaring vara att en ny kursplan infördes 2007 där intentionen är att alla studerande ska ges möjlighet att studera till och med kurs D. Fler studerande än tidigare, som inte haft förutsättningar att klara kursen, har nu tagits in på kurs D.

Inom sÄrvux sattes under läsåret 07/08 totalt 166 betyg eller intyg. SÄrvux har fortsatt att utveckla de yrkesinriktade kurserna och under året har även ett utvecklingsarbete med Myndigheten för skolutveckling skett. Fokus har varit på metodutveckling och studie- och yrkesvägledarens roll i samband med praktik. Ett nätverk har även bildas mellan berörda myndigheter och verksamheter kring arbetsfrågan med målgruppens personkrets.

Under 2006 upphandlades av staden en riktad utbildning för romer som Sundbybergs folkhögskola fick i uppdrag att bedriva under två år, 2007 och 2008. Dels var det en yrkesinriktad utbildning till behandlingsassistent och dels en grundläggande vuxenutbildning med yrkesintroduktion. Genom intervjuer och tester togs studerande in till de båda kurserna. Vid utbildningens slut hade 53 procent inom den yrkesinriktade delen erhållit betyg och 58 procent inom den grundläggande delen. Dock har det varit relativt stor omsättning i grupperna varför ett kontinuerligt intag varit nödvändigt. Vid utbildningens

start började 28 studerande i yrkesutbildningen, 16 har avbrutit studierna och vid utbildningens slut fanns 15 kvar. I den grundläggande utbildningen påbörjade 17 studierna, 17 har slutat och vid utbildningens slut var det 12 studerande kvar. Enligt skolan beror ofta avbrotten på de studerandes livssituation och studieovana. Sju personer har fått arbete efter fullgjord kurs. Skolan är nöjd med de uppnådda resultaten, trots den relativt låga andelen som avslutat och fått betyg.

3.1.8 Prioriterade utvecklingsprojekt

Insatser för att öka måluppfyllelsen har påbörjats under året, dels genom utvecklingsprojekt och kompetensutveckling inom olika områden och dels inom chefsprogrammet. Som forskningen visar är förutsättningar för ett framgångsrikt förbättringsarbete långsiktighet och kontinuitet med fokus på undervisnings- och lärandeprocesser. Det påbörjade arbetet i staden har detta perspektiv och beskrivs utförligt i en separat utvecklingsplan 2008-2010 (bilaga till verksamhetsplan 2009) som årligen revideras.

Gemensamma områden för grund- och gymnasieskolan, och i flera delar vuxenutbildningen, är:

- läs-, skriv- och språkutveckling
- matematik
- naturvetenskap och teknik
- omdömen, bedömning och betyg
- elever i behov av särskilt stöd
- övergång grundskola och gymnasium
- utbildning i lokalt kvalitetsarbete
- IT som pedagogiskt verktyg
- lärlingsutbildning
- chefsutveckling
- forskning och utveckling

För varje utvecklingsområde har en ansvarig avdelning utsetts inom förvaltningen. Då områdena vanligen omfattar samtliga skolformer har en struktur för samverkan mellan avdelningarna i genomförandet av utvecklingsplanen tagits fram och en handläggargrupp har bildats. Gruppen som kommer att ha ansvar för en samlad och aktuell förteckning över samtliga utvecklingsprojekt och insatser, ska kunna ge förslag till samordning av insatser/projekt där dessa griper in i varandra samt kunna föreslå nya utvecklingsområden inför revidering av utvecklingsplanen och kommande budgetarbete.

Inom ramen för områdena läs-, skriv- och språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik samt omdömen, bedömning och betyg har under året genomförts en mängd aktiviteter i form av seminarier, föreläsningsserier och konferenser. Riktade ekonomiska bidrag till skolorna har fördelats för att

understödja och stärka bland annat implementeringen av mål i år 3, skolbibliotek och lokala matematiksatsningar. Lokala läs-/språkutvecklare finns inom grundskolan. Deras uppdrag innebär att vara utbildningsförvaltningens kontaktperson i läs- och språksatsningen, delta i nätverksarbete och stödja den lokala skolans satsning på läsning. Inom fem gymnasieskolor har ett projekt avseende språkutveckling startats. Inom området övergång grundskola och gymnasium har ett projekt avseende utveckling av studievägledningfunktionen påbörjats och nya IV-alternativ inom gymnasieskolan har tagits fram till intagningen hösten 2009, t.ex. ESS café för elever i behov av stöd och SPINT för nyss anlända elever.

På www.edu.stockholm.se finns de olika områdena presenterade och där finns tillgång till information och stödmaterial, bland annat aktuella insatser, erbjudanden om seminarier och forskningsrapporter inom respektive område.

Under 2008 har en fortbildning planerats för alla rektorer i grundskola, särskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola om styrdokument, riktlinjer, stöd etc. som gäller området elever i behov av särskilt stöd. Fortbildningen genomförs under 2009.

Under Skolforum vecka 44 presenterades flera av utvecklingsområdena för stadens lärare. Där fick lärarna också möjlighet att tycka till om den pedagogiska samlingsplats på webben som är under utveckling. Aktuell pedagogisk forskning, pedagogiska tankar och idéer samt erbjudanden om föreläsningar, seminarier och utbildningar är vad lärarna efterfrågar.

Skolwebb inom grundskolan

Under hösten 2008 har många skolor ökat sitt nyttjande av Stockholm Skolwebb. Framför allt har nyttjandet ökat av verktyget för elevdokumentation, modulen för att registrera elevs läsutveckling (LUS). Av 140 skolor beräknas nu 106 skolor - samt Språkcentrum - nyttja Stockholm Skolwebb i någon mån.

Dock finns det fortfarande skolor där det saknas kontaktpersoner för Skolwebb samt korrekta eller fullständiga uppgifter i Bosko. Målsättningen för 2008 - att varje skola ska använda minst en modul i Stockholm Skolwebb - har inte helt kunnat nås. Det kan konstateras att skolor behöver stöd och hjälp med att ta till sig och nyttja ett IT-stöd. Arbetet med att stödja skolorna kommer att intensifieras under 2009.

Fronter inom gymnasieskolan

Det pedagogiska arbetet i gymnasieskolans samarbetsplattform Fronter har under 2008 ökat med 30 procent och antalet inloggningar var i november månad drygt 150 000. Det pedagogiska verktyget för inlämning av t.ex. prov, projektarbeten och inlämningsuppgifter, i kombination med plagiatskontrollen från Urkund, möjligheten att samla uppgifter och resurser i presentationsverk-

tyget samt lärarens möjlighet till översikt är några av de verktyg i det pedagogiska stödet som leder utvecklingen av användningen framåt. Under 2008 hade fem skolor ännu inte påbörjat införandet av Fronter.

Utvecklingsarbetet av de administrativa funktionerna i Fronter har under året varit inriktat på utveckling av frånvarohantering, elevens individuella val, mötesbokning, presentation av studieplan och inloggning för vårdnadshavare. Under våren 2008 genomförde 10 skolor funktionen elevens individuella val och under hösten började 4 skolor arbeta med frånvarofunktionen. Möjligheten för eleverna att själva nå sin studieplan är början på en uppskattad funktion som är riktad till både elever, vårdnadshavare och elevens mentor. Detta har startat på 10 skolor.

Möjligheten för vårdnadshavarna att följa sina ungdomar har flyttats fram 4 månader och kommer att starta i januari 2009.

Pedagogisk IT- och mediekompetens, PIM

Skolornas arbete med PIM har bidragit till en ökad IT-kompetens och ökat inslaget av IT i det pedagogiska arbetet. Skolorna har ett stort behov av stöd för sin IT-pedagogiska utveckling och för att få in IT som en naturlig del i skolans undervisning.

I en överenskommelse med dåvarande Myndigheten för skolutveckling åtog sig förvaltningen att på tre år certifiera gymnasieskolans lärare i PIM med målen: 100 procent i nivå 1, 80 procent i nivå 2 och 50 procent i nivå 3. När nu ett år återstår har 44 procent av lärarna nått nivå 1, 16 procent nivå 2 och 3 procent nivå 3. Dessa siffror ska ses mot bakgrund av att fem skolor valde att inte arbeta med PIM under höstterminen. Ca 1 500 av de 2 000 anmälda lärarna är aktiva. Ovanstående målnivåer har lagts in som indikatorer i verksamhetsplanen för 2009.

Stockholmskällan

Stockholmskällans databas har under 2008 utökats med ca 5 000 nya poster. Stadens kulturhistoriska arv görs tillgängligt genom en omfattande databas från stadsarkivet, stadsmuseet och stadsbiblioteket. Spårvägmuseet har tillkommit som en medverkande partner. Antalet unika besökare per dag har ökat från 575 i början av året till 900 i slutet av 2008. Hälften av besöken kommer från skolor i Stockholm. I innerstadens lokaltidningar har en artikel per månad publicerats under hösten.

Projekt skolstatistik

Projekt skolstatistik har pågått under året. Uppdraget är att samla skolresultat m.m. i en gemensam databas och presentera analysunderlag till rektorer respektive informationsblad om enskilda skolors resultat till allmänheten. Den ursprungliga tidsplanen har dock reviderats till följd av tillkommande uppdrag

och att den tekniska uppbyggnaden krävde betydligt mer insatser än vad som förutsågs. Projektet avslutas under våren 2009.

Utbildning i lokalt kvalitets- och analysarbete

Under våren och sommaren 2008 planerades projektet "Utbildning i lokalt kvalitetsarbete" i samverkan med stadsdelsförvaltningar och driftsavdelningar. Projektet startade i september och når i dagsläget cirka 220 personer inom stadens kommunala förskoleverksamhet och cirka 150 personer i stadens grund- och gymnasieskolor. Deltagarna har under hösten deltagit i ett par kurstillfällen med fortsättning under våren. Det innebär att cirka 70 procent av förskoleverksamheten är berörd och cirka 25 procent av skolorna. För att bedöma om projektet bidrar till ökad måluppfyllelse avseende ett förbättrat lokalt kvalitetsarbete följs det av en extern forskare som under projektets gång kommer att lämna delrapporter.

Under hösten har också inom projektet i samarbete med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningar utvecklats ett första självvärderingsunderlag för förskoleverksamheten. Materialet kommer att utprövas under våren för att ligga till grund för en gemensam kvalitetsindikator för förskoleverksamheten i 2009 års verksamhetsberättelse.

Forskning och utveckling

Utbildningsnämnden har beslutat om inriktning för arbetet med forskning och utveckling i Stockholms skolor. En viktig del i nämndens beslut är att erbjuda lärare olika former av utbildningar på avancerad nivå och forskarnivå. Förvaltningen har etablerat ett nära samarbete med Stockholms universitet bl.a. kring magisterutbildningar för lärare. Under hösten har ett tiotal lärare påbörjat utbildningen och cirka 30 lärare kommer att börja i januari 2009. Drygt 20 lärare har påbörjat licentiatsstudier inom ramen för lärarlyftets satsning på forskarskolor. Rekryteringen av två forskningstjänster med inriktning mot skriftliga omdömen i de tidigare skolåren har inletts under året. Vidare har förvaltningen beslutat om förutsättningar och former för löneutfyllnad till lärare som antas till doktorandstudier. Under året har elva skolledare givits möjlighet att påbörja studier på kvartsfart som syftar till examen på masters-nivå.

Förvaltningen har aktivt tagit del i arbetet i länet vad gäller att finna former för en nära samverkan mellan länets kommuner och Stockholms universitet i syfte att stärka kopplingen mellan förskola och skola och forskningen.

Under året har 430 lärare tagit del av kompetensutvecklingen inom Lärarlyftet. Förvaltningen utnyttjade 80 procent av de högskolepoäng som Skolverket hade tilldelat Stockholms stad som ram för 2008.

Under året har arbete inletts för att bygga upp en databas, ett gemensamt minne, för skolverksamheten i form av en kunskapsbank som innebär att lärare i Stockholm kan erbjudas bättre möjligheter att hålla sig à jour med aktuell och relevant forskning.

Sedan den 1 april 2008 finns på förvaltningen sju expertlärare på deltid inom områdena matematik, språkutveckling, naturvetenskap/teknik och betyg och bedömning. Expertlärarna har utgjort en viktig resurs i arbetet med förvaltningens utvecklingsplan. Utöver detta har expertlärarna bidragit till att utveckla kontakterna med högskola och i olika sammanhang bidragit till att förstärka förvaltningens utvecklingsarbete.

Internationellt arbete

Förvaltningen har under året formulerat en strategi för det internationella arbetet som gäller för såväl förvaltningsnivå som enhetsnivå. Målen är att aktivt söka kunskap och samarbeten på övergripande nivå inom prioriterade områden och att aktivt medverka till att internationella perspektiv får större genomslag i stadens skolor. Internationalisering ska öka elevers, lärares och skolledares sociala och kulturella kapital genom ett aktivt samarbete.

Ett antal aktiviteter riktade till lärare och skolledare har genomförts under året, bland annat samarrangemang med Internationella Programkontoret kring nya programområden, informationsmöten om möjligheter till samarbeten och utbyten för lärare, en skolledarkonferens inför valet till Europaparlamentet och Sveriges ordförandeskap i EU 2009. Kontaktpersoner i verksamheterna har regelbundet uppdaterats med nyhetsbrev kring utlysningar, konferenser, partnersök och andra erbjudanden. Antalet skolor involverade i EU-projekt och utbyten har ökat.

Förvaltningen har aktivt deltagit i nätverket Eurocities, bland annat genom arbetsgruppsmöten och studiebesök.

Flera studiebesök i stockholmsskolor har arrangerats, från exempelvis Kina, Sydkorea och Malaysia samt från ett stort antal europeiska länder. Ett antal studiebesök har enbart gällt central förvaltning, bl.a. från Dubai, Vitryssland och Kina.

Under tre dagar i maj hölls The Stockholm Summit for Top Level School Leaders som samlade över 200 skolchefer, skolledare och forskare från 17 länder kring teman som ledarskap, kvalitet och globalisering.

Förvaltningen initierade och drev två europeiska projekt – ett Grundtvigprojekt kring samverkan med hemmen och ett Leonardoprojekt som involverade IV-elever på yrkesprogram i fem gymnasieskolor.

Utbytet med Ross Institute i New York fortsätter och ett veckolångt besök gjordes i april med såväl elever, lärare som skolledare och företrädare för central förvaltning.

Projektet Global Citizen är inne på sitt andra år vad avser Kina och har växt under året till att också innefatta Indien. Chefsprogrammet har genomfört seminarier med tema Next India.

Förvaltningen påbörjade under året ett internationellt utvecklingsarbete tillsammans med Leeds och Helsingfors. Fokus på detta ömsesidiga utbyte är lärarnas professionalism och ledarskapet i skolan. En gemensam handlingsplan har formulerats. Det aktiva arbetet kommer att startas under våren 2009.

Under en vecka i april stod förvaltningen tillsammans med Viktor Rydbergs gymnasium som värd för den internationella konferensen Model European Parliament. Cirka 150 gymnasieungdomar från 30 europeiska länder möttes i Stockholm för att diskutera europapolitik enligt EU:s procedurer. Förvaltningen medverkade i planeringen och genomförandet tillsammans med Thorildsplans och Tensta gymnasieskolor och Viktor Rydbergs gymnasium.

Tre seminarier har genomförts med tema internationell skolutveckling, klassrumsstudier från Nya Zeeland samt globaliseringens betydelse för svensk skolas utveckling.

Andel behöriga lärare

Resultatet för andel behöriga lärare i grundskolan respektive gymnasieskolan är i indikatorerna i årsredovisningen högre än nämndens årsmål. Mätningen av indikatorn ska bygga på Skolverkets definition av behörighet, vilket innebär pedagogisk högskoleutbildning (uttagen examen). Dessa siffror finns att tillgå för 2008 först i april 2009. De uppgifter som redovisas i årsredovisningen är framtagna ur stadens system (LISA) av utrednings- och statistikkontoret. Uppgifterna i LISA utgår från stadens definition av begreppet behörighet, formell kompetens, d.v.s. utbildning godkänd för undervisning i förskoleklass, grundskola respektive gymnasieskola (enligt skollagen 2 kap).

Andelen behöriga lärare i statistiken från Skolverket kommer att vara betydligt lägre än vad stadens egen statistik visar, men antagligen nära nämndens årsmål.

NÄMNDMÅL:**Alla elever/studerande ska omfattas av en god fysisk och psykosocial miljö**

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen har tagit fram riktlinjer för arbetet med trygghet och studiero. Riktlinjerna ska konkretisera ansvar och befogenheter på olika nivåer inom staden samt vara ett stöd i skolornas arbete när olika situationer uppstår och för de planer och rutiner skolorna ska/behöver ha, exempelvis likabehandlingsplaner. För att ytterligare stödja skolorna i deras förebyggande och åtgärdande arbete har en webbplats skapats där det bland annat finns exempel på planer inom skolans område.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram riktlinjer även för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Riktlinjerna innehåller anvisningar, administrativa rutiner, dokumentationsinstruktioner etc. samt sammanställningar av aktuella styrdokument på nationell och kommunal nivå. Såväl grundskolan och obligatoriska särskolan som gymnasieskolan och gymnasiesärskolan omfattas av riktlinjerna.

Skolinspektörernas uppdrag att granska skolsituationen för elever med funktionsnedsättningar har utförts genom att inspektörerna vid inspektionerna av grundskolor och gymnasieskolor, från och med mars 2008 till och med årets slut, särskilt har undersökt skolornas kvalitet avseende utbildningen för elever med funktionsnedsättningar. Inspektörernas bedömningar kommer att redovisas i en rapport till nämnden under våren 2009. Inspektörerna kommer fortsättningsvis att ha detta granskningsområde som del av sitt ordinarie inspektionsuppdrag.

Elevhälsorapport

I samband med den årliga kvalitetsredovisningen lämnar utbildningsförvaltningen en elevhälsorapport från skolhälsan, skolstöd och psykologienheten. I rapporten redogörs för elevers hälsa med fokus på elever i behov av särskilt stöd.

Den generella bilden av elevers skoltrivsel, förekomst av kränkande behandling och hög frånvaro kopplas till skolklimat, möjlighet till lärarstöd och intern och extern samverkan.

Huvudparten av årets rapport utgör en beskrivning av situationen för integrerade elever med funktionsnedsättning i Stockholms skolor, utifrån iakttagelser, erfarenheter och uppfattningar från elevhälsopersonal i staden. Denna del av rapporten är en studie av hur Stockholms skolor arbetar med det

inkluderande uppdraget. För samtliga variabler som undersöks finns viktiga utvecklingsområden för att uppnå det som avses med inkludering.

Elever med funktionsnedsättning har lägre måluppfyllelse än genomsnittet av elever. Rapporten visar att det finns en risk att dessa elever antingen inte får stöd alls eller att de inte får rätt stöd. Fokus läggs ofta på elevers svårigheter och de problem det ger, mindre på skolans bemötande och adekvata anpassningar i miljö och undervisning. Bakgrunden till brister i det inkluderande uppdraget handlar om okunskap om olika funktionsnedsättningar och deras pedagogiska konsekvenser.

Förutsättningar för en inkluderande skolverksamhet är att skolan har en organisation, planering och ett förhållningssätt för att möta elever med funktionsnedsättning. De omfattar:

- kunskap och förståelse
- tidig upptäckt
- åtgärdsprogram
- rätt stöd
- internt och externt samarbete och samverkan

Det alltigenom avgörande för en bra skolgång för elever med funktionsnedsättning är i huvudsak bra kontakt med lärare, bra kontakt med klasskamrater och en känsla av självständighet.

Grundskola

Samtliga skolor har uppdaterade likabehandlingsplaner. Arbetet med planen och de aktiva åtgärderna för likabehandling utgör en naturlig del i det vardagliga arbetet.

Handlingsplanen för hantering av elevers frånvaro är implementerad i samtliga skolor.

Det finns ingen central uppföljning av elevers ogiltiga frånvaro inom grundskolan. Under det kommande året ska arbetet med detta intensifieras. Dock har varje enskild skola ett system för egen uppföljning. Registrering av ogiltig frånvaro är inte helt okomplicerad eftersom hållningen till att bevilja ledighet för elever inte är lika över staden. En del rektorer förordar/beviljar längre ledigheter medan andra är mer restriktiva. Elever som ändå åker iväg får då ogiltig frånvaro. Förvaltningen åtar sig att återkomma med en redovisning av 2008 års resultat under våren 2009.

Under 2008 skulle en utredning genomföras i samverkan med socialtjänsten kring inrättande av en skolakut för grundskoleelever som begått allvarliga brott eller för andra allvarliga elevärenden. Det handlade om att i samarbete med

socialtjänsten utreda och besluta om en anpassad lösning eller (tillfällig) omplacering av elev. Skolakuten aktiverades dock inte under året.

Gymnasieskola

I kvalitetsredovisningen framgår att eleverna känner en hög grad av trygghet på skolan. Många skolor uppger även höga värden när det gäller trivsel, stämningen på skolan, sammanhållningen, bemötande från lärarna och kamraterna. Någon skola redovisar dock stora skillnader mellan olika program när det gäller möjligheten att känna sig trygg på skolan, från 100 procent till endast ca 70 procent trygga.

De skolor som uppger mindre positiva elevbedömningar förklarar det med studieron, möjlighet att träffa skolhälsovården, ordningsreglerna följs inte av alla, elevinflytandet brister och att utvecklingssamtalens innehåll inte motsvarar elevernas förväntningar.

Flera skolor tar upp att eleverna är stressade och trötta och att det delvis är ett livsstilsproblem. Eleverna har svårt att hinna med allt de önskar. Till exempel beskriver en skola att hälften av eleverna hoppade över frukosten (många även lunchen), 20 procent arbetade extra och majoriteten var ensamma när de var hemma. Mindre än 50 procent av eleverna sov åtta till tio timmar per natt, vissa elever inte mer än fem. En annan skola som upplevt stress bland eleverna ska genomföra ett stressforskningsprojekt med syfte att få ett underlag för det fortsatta arbetet med att minska elevstressen. Andra exempel på åtgärder är att erbjuda eleverna frukost, att erbjuda alla elever hälsoundersökning och att anordna friskvårdsveckor.

Några skolor kommenterar särskilt mobbning. Majoriteten anger att det förekommer i liten utsträckning. Vid någon skola uppger ingen av eleverna att de blivit mobbade samtidigt som 17 procent anger att de har mobbat andra. Vid en annan skola uppger 5 procent av eleverna att de blivit mobbade, ca 4 procent uppger också att de känner sig hotade och rädda.

När det gäller arbetet med värdegrunden, likabehandlingsplanen etc. anser sig skolorna ha kommit en bit på väg men att mycket arbete återstår.

Den sammanlagda frånvaron var 15,1 procent, varav 7,9 procent anmäld och 7,2 procent icke anmäld frånvaro. Årsmålet för oanmäld frånvaro var 6,5 procent. En gemensam och rättvisande uppföljning av gymnasieskolan förutsätter att alla skolor använder de administrativa funktionerna i Fronter och det elevadministrativa systemet Hanna på ett korrekt sätt.

Vuxenutbildning

Samtliga enheter har en uppdaterad likabehandlingsplan som är utarbetad och utformad av alla på enheten; personal, studerande och ledning. Planen skulle ha

utvärderats under läsåret och redovisats i kvalitetsredovisningarna vilket inte alla enheter har gjort. Ett genomgående drag i år är dock att utbildningsanordnarna i sina beskrivningar av arbetet med normer och värden breddat perspektivet till att inte enbart gälla de studerande utan också omfatta alla medarbetare. Vid de dialoger som förvaltningen har haft kring kvalitetsredovisningarna framkommer att samtliga är väl medvetna om lagens innebörd och de har utifrån Skolverkets kritik från inspektionen under 2007 fördjupat sitt arbete. Allmänt kan sägas att likabehandlingsplanen som under föregående läsår inte var något levande dokument nu alltmer tar formen av att vara det.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Implementera handlingsplanen för olovlig frånvaro	2008-01-01	2008-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

Utbildningsnämnden bedöms bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls.

Sjukfrånvaron bland de anställda inom utbildningsförvaltningen uppgick till 6,0 procent.

Arbete för att utveckla karriärvägar för lärare och att bidra till kvalitets- och stathöjning av lärarutbildningen och läraryrket har genomförts under året.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Sjukfrånvaro	6 %	6 %	8 %	Årsredovisning 2008
● Medarbetarindex	58	58	tas fram 2008	Årsredovisning 2008
● Frisknärvaro	38 %	38 %	tas fram 2008	Årsredovisning 2008
● Personalomsättning (externt)	4,3 %	4,3	tas fram 2008	Årsredovisning 2008
● Personalomsättning (internt)	4 %	4	tas fram 2008	Årsredovisning 2008

NÄMNDMÅL:**Utbildningsförvaltningens arbetsplatser ska uppfattas som attraktiva såväl internt som externt**

● Uppfylls helt

Sjukfrånvaro och frisknärvaro

Vid genomgång av frånvarostatistiken för 2008 kan konstateras att sjukfrånvaron i utbildningsförvaltningen uppgick till 6,0 procent. Detta överensstämmer med årsmålet för 2008. Det är en minskning jämfört med första halvåret 2008 då sjukfrånvaron var 6,3 procent. Den 1 juli ändrades reglerna i sjukförsäkringslagen. Istället för att fokusera på sjukdom ser man till arbetsförmågan vid bedömning av rätten till sjukpenning.

Förvaltningens bedömning är att den främsta orsaken till måluppfyllelsen är förändringarna i sjukförsäkringen med förflyttningen av fokus från sjukdom till arbetsförmåga.

Under hösten 2008 startade ett intensifierat arbete med att kartlägga förvaltningens alla anställda som har tidsbegränsad sjukersättning och/eller befinner sig långt fram i försäkringskassans rehabiliteringskedja. Syftet är att återfå medarbetarna i arbete och att ytterligare få ner kostnaderna för sjukfrånvaro i förvaltningen.

Vid årets slut var ca 20 procent av de aktuella personerna färdiga för att föras över till företagshälsovården för ny bedömning av arbetsförmåga. Arbetet fortsätter under 2009.

Det är svårt att göra rättvisande jämförelser med 2007 eftersom det tillkommit många nya yrkesgrupper till förvaltningen i samband med omorganisationen.

Frisknärvaron uppgår 38 procent, vilket innebär att 6 424 av 16 784 personer inte har någon frånvaro på grund av sjukdom under 2008. Frisknärvaron har inte redovisats tidigare och det finns inga uppgifter att jämföra årets värde med.

Medarbetarenkäten och medarbetarindex

Stadens medarbetarenkät 2008 besvarades av 9 671 anställda vid utbildningsförvaltningen vilket gav en svarsfrekvens på 76 procent.

Nöjd medarbetarindex (NMI) för staden ligger på 59 jämfört med utbildningsförvaltningens 58, vilka båda är godkända resultat då värdet för godkänt är 40.

Utbildningsförvaltningen uppvisade ett lägre resultat än staden i övrigt inom områdena hälsa och arbetsbelastning. Förvaltningens hälsoarbete bedöms inte erbjuda tillräckliga möjligheter till friskvård. Beträffande arbetsbelastningen

upplevs inte tiden räcka till för att hinna med arbetet och tiden till återhämtning anses alltför knapp.

Förvaltningen antog våren 2008 en reviderad friskvårdspolicy som stöd för det fortsatta hälsoarbetet. Förändringarna innebär att enheterna inom sitt samverkanssystem lokalt kan besluta om vilka subventioneringar av friskvård som den egna arbetsplatsen ska erbjuda och det finns också möjlighet att förlägga friskvårdstimmen till arbetsdagens början eller slut.

I övrigt ligger förvaltningen på samma värden avseende medarbetarindex som staden gemensamt.

Personalrörlighet

Utbildningsförvaltningens interna rörlighet är 4,0 och den externa rörligheten 4,3 procent. Personalrörlighet har inte redovisats tidigare och det finns inga uppgifter att jämföra årets uppnådda värden med.

Antalet anställda

En jämförelse av antalet månadsavlönade, både tillsvidareanställda och tidsbegränsade i december 2007 och i december 2008 visar en minskning av antalet tillsvidareanställda med 253 personer. Detta beror på det omställnings/omstruktureringsarbete som har pågått inom förvaltningen under året, bland annat nedläggning av två skolor.

Löneutveckling

Kostnaderna för 2008 års löneöversyn avseende samtliga månadsavlönade motsvarar 4,5 procent eller 23,5 mnkr per månad. För Kommunals avtalsområde blev utfallet i löneöversynen 8,5 procent. Detta ska ses mot bakgrund av att Kommunal i enlighet med det centrala avtalet inte fick någon nivåhöjning av lönerna under 2007. För samtliga tillsvidareanställda inklusive Kommunals avtalsområde blev snittutfallet ca 4,5 procent.

Chefrekrytering och chefutvecklingsprogrammet

Under året har 20 rektorer rekryterats till grundskolan, 7 rektorer till gymnasieskolan och 2 rektorer till vuxenutbildningen.

118 chefer har genomfört utvärdering av sitt ledarskap genom FARAX-metoden.

Två omgångar av basutbildning för nya chefer har genomförts. Två gruppledarutbildningar har genomförts och en rekryteringsutbildning. 52 ledningsgrupputbildningar har genomförts för grundskolor, fem för gymnasieskolor och två för uppdragsavdelningen. Chefprogrammet har också under året medverkat och bidragit med insatser inom skoljuridik, engelska, internationalisering med mera. Chefsdagar (1 hel och 3 halvdagar) har genomförts under året.

Karriärvägar för lärare och verksamhetsförlagd utbildning, VFU

Under året har förvaltningen inlett arbetet med karriärvägar för lärare. Inom ramen för detta kommer skolor att ges möjlighet att pröva olika sätt att ta tillvara forskarutbildade lärares forskningskompetens.

Personal inom skolbarnsomsorgen utan pedagogisk utbildning har erbjudits en utbildning till barnskötare. Ett 30-tal personer påbörjade under 2008 denna utbildning. Personal inom förskolan har erbjudits samma utbildning. Där har totalt ett 70-tal personer påbörjat en utbildning till barnskötare eller deltar i en fördjupningskurs för redan utbildade barnskötare. 76 barnskötare inom förskolan påbörjade redan 2007 en vidareutbildning till förskollärare.

Samarbetet med lärarutbildningen på Stockholms universitet, inom ramen för VFU, har inneburit ett ökat antal studenter på vidareutbildningen av lärare med utländsk examen och speciallärar- och specialpedagogprogrammen. Samarbetet med de olika lärarutbildningarna innebär en god rekryteringsgrund av lärare med olika bakgrund, inriktningar och framförallt inom de kategorier där det råder brist på behöriga lärare.

För att bidra till kvalitets- och statushöjning av lärarutbildningen och läraryrket har utbildningsförvaltningen aktivt arbetat för att höja kunskapen och kompetensen för de olika aktörer som medverkar i arbetet med VFU. Detta har skett genom kontinuerliga nätverksmöten med verksamheternas VFU-ansvariga och basgruppsledare, seminarier och en inspirationsdag i samverkan med Stockholms universitet. I de olika samverkansforumen har även utbildningsförvaltningens utvecklingsområden lyfts samt kontakter med expertlärarna förmedlats. För att säkerställa att även förskolorna får del i utvecklingsarbetet har VFU-samordnarna kontinuerliga möten med stadsdelsförvaltningarnas kontaktpersoner för VFU. Under året har 250 lärare genomgått en tvådagars introduktionskurs i VFU. Cirka 30 nya basgruppsledare har rekryterats och utbildats i uppdraget. De olika uppdragen i VFU är möjliga karriärvägar för lärare men bidrar också till ökad kompetens i lärarprofessionen med grund i aktuell forskning.

4 KF:s INRIKTNINGSMÅL 3: Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Utbildningsnämnden bedöms bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls.

Nämnden redovisar ett nettoöverskott om 164,0 mnkr före och 87,1 mnkr efter resultatdispositioner. Åtgärder för att komma tillrätta med brister i prognossäkerheten har identifierats.

De administrativa kostnaderna har ökat något, bland annat beroende på att utbildningsnämnden under året övertagit ansvaret för vissa centrala administrativa funktioner från stadsledningskontoret.

Utbildningsförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningar för att få ett flexibelt och effektivt lokalutnyttjande. Beslut har fattats om avveckling av lokaler.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

Budgeten ska vara i balans

Nämnden redovisar ett nettoöverskott om 164,0 mnkr före och 87,1 mnkr efter resultatdispositioner. Åtgärder för att komma tillrätta med brister i prognossäkerheten har identifierats.

 Uppfylls helt

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
☐ Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar	Lämnas av SLK	100 %	100 % (inga avvikande årsmål på nämndnivå)	Årsredovisning 2008
☒ Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (%)	98,6 %	100 %	100 % (inga avvikande årsmål på nämndnivå)	Årsredovisning 2008
☐ Nämndens andel indikatorer med hög måluppfyllelse	62,79 %		tas fram 2008	Årsredovisning 2008

NÄMNDMÅL:**Utbildningsnämnden ska ha en ökad kostnadsmedvetenhet och prognossäkerhet**

● Uppfylls helt

Förvaltningen kan utifrån bokslutet konstatera att prognossäkerheten måste förbättras. Det gäller såväl skolor som centrala enheter och avdelningar. Analysen av resultatet har redan visat på områden där förbättringar kan göras för att hitta bättre och säkrare prognosinstrument.

Ett område är interkommunala ersättningar. Idag har förvaltningen inget bra system att beräkna vilka intäkter som kommer för året. Det försvårar både skolornas och central förvaltnings möjligheter att göra tillförlitliga prognoser.

Ett andra område är ersättningar till fristående skolor och enskilt drivna förskolor, då det råder osäkerhet om hur detta ska prognostiseras. En analys har redan påbörjats och under hösten rekryterades en ekonom till avdelningen för att utveckla arbetet. Förvaltningen kan konstatera att det finns mycket att göra både när det gäller prognosarbete men även arbetsrutiner som kan säkras och effektiviseras.

Ett tredje område är att skapa ett bättre underlag för att prognostisera kostnader för övertalighet, pensionsavgångar och andra personalrelaterade kostnader.

När det gäller att stödja skolorna i deras prognosarbete kommer ekonomi- och lokalavdelningens controllers att arbeta med att förbättra mallar och underlag samt att öka kunskapen kring rapporter i e-portfolio och webb-info.

Förvaltningens arbete 2008 - det första hela året i den nya förvaltningen - har bland annat bestått i att lära känna den nya organisationen och identifiera de olika verksamheternas kostnader. Avvikelseerna mot budget är i reella tal mycket pengar men i relativa tal är det små. Det är viktigt att inte glömma bort storleken på verksamheten och att små negativa avvikelser per enhet får stora konsekvenser på aggregerad nivå, något som bland annat förvaltningsledningen måste ha beredskap för.

4.1 Analys av resultaträkning - Uppföljning av driftbudget

Utfall jämfört med budget, mnkr

DRIFTVERKSAMHET	BUDGET	BOKSLUT	AVVIKELSE
Summa kostnader	13 235,6	13 172,1	63,5
Drift och underhåll	13 209,5	13 144,4	65,1
Kapitalkostnader	26,1	27,6	-1,5
Summa intäkter	-1 534,8	-1 635,3	100,5
NETTOUTFALL	11 700,8	11 536,8	164,0
Beräknade prestationsökningar			0,0
Begärda budgetjusteringar			0,0
SUMMA JUSTERAT NETTOUTFALL			164,0
Ingående resultatfond från 2007			30,5
Resultatöverföring till 2009			-107,5
NETTOUTFALL EFTER RESULTATFOND			87,1
INVESTERINGSVERKSAMHET	BUDGET	BOKSLUT	AVVIKELSE
Investeringsutgifter	35,0	29,3	5,7

Utbildningsnämnden redovisar ett nettoöverskott om 164,0 mnkr före och 87,1 mnkr efter resultatdispositioner. Förvaltningen har fått 100,5 mnkr mer i intäkter än budgeterat. Detta överskott beror på ökade interkommunala intäkter, försäljning av verksamhet samt statsbidrag.

På kostnadssidan visar resultatet ett överskott om 63,5 mnkr. Dessa ej förbrukade medel finns främst inom grundskola och de administrativa avdelningarna. Överskottet beror på att enheterna under året prognostiserat stora underskott och avdelningarna har därför sparat en buffert för att möta detta underskott. Avsatta reserver har inte behövt utnyttjas då enheterna visat ett betydligt bättre resultat än under samtliga prognoser under året. Överskott finns även som beror på att kostnaderna för övertalighet, rekrytering och utbildning blivit lägre än beräknat.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 018,0 mnkr. Faktiska omslutningsförändringar uppgick till 1 139,1 mnkr. Omslutningsökningen härrör sig huvudsakligen till kostnader och intäkter för interkommunala elever inom grundskoleverksamheten.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas dels prognostiserade nettokostnader innan resultatöverföringar i årets tertialrapporter och dels utfall i bokslut 2008 jämfört med det prognostiserade utfallet. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

NETTOKOSTNADER	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	11 561,7	11 605,5	11 509,1
Kapitalkostnader	26,1	26,1	27,6
Totalt	11 587,8	11 631,6	11 536,8

INVESTERINGSVERKSAMHET	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	35,0	35,0	29,3

NETTOAVVIKELSER	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	20,7	33,2	165,6
Kapitalkostnader	0,0	0,0	-1,5
Totalt	20,7	33,2	164,0

INVESTERINGSVERKSAMHET	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0,0	0,0	5,7

4.2 Bokslut per verksamhetsområde

DRIFTVERKSAMHET	BUDGET	BOKSLUT	AVVIKELSE
Kostnader			
Förskola	1 679,1	1 693,8	-14,7
Grundskola inkl skolbarnsomsorg	7 687,4	7 580,9	106,5
Gymnasieskola	2 596,3	2 626,0	-29,7
Utbildning för vuxna	498,9	480,0	18,9
Obligatorisk särskola	291,5	333,1	-41,5
Gy särskola	160,4	160,8	-0,4
Nämnd och övergripande	322,0	297,5	24,5
Summa kostnader	13 235,6	13 172,1	63,5
Intäkter			
Förskola	-411,0	-404,4	-6,6
Grundskola inkl skolbarnsomsorg	-504,7	-569,7	65,0
Gymnasieskola	-439,1	-463,2	24,1
Utbildning för vuxna	-72,9	-75,1	2,2
Obligatorisk särskola	-29,5	-34,2	4,7
Gy särskola	-41,9	-44,7	2,8
Nämnd och övergripande	-35,7	-44,0	8,3
Summa intäkter	-1 534,8	-1 635,3	100,5
Netto	11 700,8	11 536,8	164,0
Resultat från 2007			30,5
Resultat till 2009			-107,5
			87,1

Antal barn, elever och studerande 2008 framgår i bilaga 2.

4.2.1 Enskilt driven förskoleverksamhet

Utfall jämfört med budget

Förskoleverksamheten visar ett underskott på 21,4 mnkr.

Underskottet beror framför allt på högre kostnader för utbetalning av peng till elever i enskilt drivna förskolor vilket är föranlett av att fler barn var inskrivna efter septemberavläsningen. Underskottet på intäktssidan beror på att en intäkt på 7,8 mnkr felaktigt blivit bokförd på grundskolan.

Jämförelse mot bokslut 2007

Jämfört med 2007 har barnantalet ökat vilket är den främsta orsaken till de ökade kostnaderna.

Jämförelse mot prognos 2008

Bokslutet visar en försämring med 15,9 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Försämringen beror på en oförutsedd ökning av barnantalet efter september-avläsningen.

4.2.2 Grundskola och skolbarnsomsorg

Utfall jämfört med 2007

Den 1 juli 2007 överfördes grundskolorna från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. 2007 års bokslut omfattade endast kostnader för grundskola och skolbarnsomsorg under andra halvåret.

Kostnader för peng till elever i enskilt driven skolbarnomsorg, fristående grundskolor och andra kommuners grundskolor är lägre än budgeterat. Detta genererar ett överskott om ca 8,9 mnkr.

Utfall jämfört med budget

Grundskoleverksamheten inklusive skolbarnsomsorgen redovisar ett överskott om 171,4 mnkr före och 122,8 mnkr efter resultatöverföringar. Överskottet avser främst ökade intäkter för interkommunala elever, försäljning av verksamhet samt statsbidrag. Enheterna har haft låga personalkostnader till följd av restriktivitet vid vikariatillsättning, dessutom har neddragningar gjorts för att anpassa organisationen till verksamheten. Flera investeringar har senarelagts och planeras till 2009. Även centralt har ledningen varit återhållsam för att skapa en reserv avsedd att täcka anslagsenheternas prognostiserade underskott. Särskolans lokalkostnader på ca 35 mnkr har varit budgeterade under grundskola men kostnaden har bokförts under obligatorisk särskola. Dessa avvikelser tar ut varandra på enhetsnivå.

Utfall jämfört med prognos

Osäkerheten kring prognosarbetet har inneburit att reserver skapats såväl ute på enheterna som centralt på grundskoleavdelningen. Reserverna har sedan inte behövt tas i anspråk under året. Enheterna har i bokslutet gått bättre än förväntat och tar med sig ett större överskott till 2009 än prognostiserat. Detta innebär även att reserven som skapats centralt för att täcka anslagsenheternas underskott samt underskott som överstiger 5 procent, är större än det faktiska utfallet.

Inför budgetarbetet 2009 togs nya underlag fram för att enheterna skulle få en bättre överblick över intäkter och kostnader. Även mallar för löneberäkning, interna prislistor och lathund över konteringar distribuerades till budgetansvariga. Under 2009 kommer arbetet att fortsätta med att hitta rutiner för att stödja enheterna i den ekonomiska uppföljningen och prognosarbetet. Framför allt kommer fokus att ligga på att öka kunskapen för rapporter i e-portfolio och webb-info.

4.2.3 Gymnasieskola

Verksamheten omfattar stadens hela gymnasieverksamhet med nationella program, specialutformade program och individuella program i egen regi, fristående och internationella skolor. Utbildningsnämnden har även kostnadsansvar för stockholmselever som går i gymnasieskolor i andra kommuner och landsting.

Verksamheten finansieras via prestationsrelaterade schabloner, intäkter från interkommunala elever och statliga bidrag. Tilldelningen grundas på genomsnittet av antalet elever vid två mättillfällen, dels i februari, dels i september.

År 2008 har 26 357 stockholmselever gått i gymnasial utbildning, vilket är ca 685 fler än 2007. Antalet elever i egen regi har minskat med ca 300 medan antalet elever i fristående skolor har ökat med ca 900 elever och antalet elever i andra kommuner och landsting har ökat med ca 85 elever.

Verksamheten visar ett nettounderskott om 5,6 mnkr före och 32,8 efter resultatdispositioner. Verksamhetens underskott beror i huvudsak på ökade kostnader för avtalspensioner samt underskott på gymnasieskolorna. Främst påverkas underskottet på gymnasieskolorna av kostnaderna för nedläggningen av S:t Görans gymnasium som visar ett underskott om 12,8 mnkr. Kostnaderna är att betrakta som avvecklingskostnader inklusive merkostnader för att kunna flytta delar av S:t Görans tidigare verksamhet till S:t Eriks gymnasium.

Kostnaderna ökar med 29,7 mnkr och intäkterna med 24,1 mnkr jämfört med budget. Intäktsavvikelsen beror på ökade projektmedel på central förvaltning med 4,4 mnkr, intäkter för interkommunala elever med ca 2 mnkr, bidrag till gymnasieskolorna med ca 10 mnkr (lärarlyftet, lärarforskarskola, ams/lönebidrag), medel för projekt på gymnasieskolorna med ca 1 mnkr samt försäljning av verksamhet på gymnasieskolorna med 6,8 mnkr.

Jämfört med tertialrapport 2 visar verksamheten ett bättre resultat före resultatdispositioner med 6,8 mnkr men ett sämre resultat med 11,1 mnkr efter resultatdispositioner. Detta beror främst på att resultatenheterna förbättrat sitt resultat och för med sig en större utgående positiv fond till nästa år. Både kostnader och intäkter har ökat jämfört med tidigare prognoser under året.

Kostnaderna för inackorderingstillägg minskar med 2,1 mnkr men kostnaderna för skolkort till elever ökar med 5,4 mnkr för de fristående skolorna.

4.2.4 Utbildning för vuxna

Nettokostnaden för verksamhetsområdet utbildning för vuxna uppgår i bokslut 2008 till 404,9 mnkr. Det är en minskning med 15,7 mnkr jämfört med år 2007 och beror främst på minskade kostnader för gymnasial vuxenutbildning.

Verksamhetsområdet redovisar ett nettoöverskott om 21,1 mnkr. Av överskottet hänför sig drygt 12 mnkr till den gymnasiala vuxenutbildningen och ca 4 mnkr till den grundläggande vuxenutbildningen.

I överskottet ingår också 3,1 mnkr som avsatts för bland annat övertalighet och omstrukturering men som inte ianspråktagits under året. Resterande överskott beror främst på ökade intäkter för interkommunala elever.

Överskottet har ökat med drygt 18 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Det förbättrade resultatet beror på ett minskat antal studerande, samt att fler studerande avbrutit sina studier innan de fått betyg.

Nämnden fick en utökning av sin schablonbudget för verksamheten svenska för invandrare med 35,2 mnkr i samband med tertialrapport 2. Antalet helårsstuderande beräknades då uppgå till 8 000. Det faktiska utfallet blev 7 545 heltidsstuderande. Nämnden har därför återredovisat 10,7 mnkr i samband med verksamhetsberättelse 2008.

4.2.5 Särskolan

I särskolan ingår verksamhetsområdena obligatorisk särskola och gymnasiesärskola. Särskolan finansieras via prestationsbaserade schabloner samt försäljning av platser till andra kommuner. Särskolan redovisar ett underskott om 34,4 mnkr vilket är en försämring med 15 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2 och en försämring med 33,9 mnkr jämfört med bokslut 2007. Den främsta orsaken till årets underskott är att lokalkostnader är budgeterade under grundskola medan kostnaderna bokförts under obligatorisk särskola.

Obligatoriska särskolan

Obligatoriska särskolan redovisar ett underskott om 36,8 mnkr varav enskild och fristående verksamhet står för 6,6 mnkr. Resterande 30,2 mnkr gäller verksamhet i egen regi. Underskottet på 6,6 mnkr beror på att kostnaderna från andra kommuner inte täcks av schablonen.

Antalet Stockholms elever i obligatoriska särskolan har under året varit ca 910 jämfört med ca 860 elever 2007. Elevantalet har ökat i fristående skolor under året och minskat i egen regi.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott om 2,4 mnkr. Enskild och fristående verksamhet redovisar ett underskott på 4,2 mnkr och verksamhet i egen regi ett överskott på 6,6 mnkr. Underskottet på 4,2 mnkr beror på att kostnaderna från andra kommuner inte täcks av schablonen.

Överskottet för verksamheten i egen regi beror på ökade intäkter för interkommunala elever samt minskade kostnader på gymnasiesärskolorna och

Språkcentrum. Antalet Stockholmslever i gymnasiesärskolan har under året varit ca 380 vilket är oförändrat från 2007.

4.2.6 Nämnd- och övergripande verksamhet

Verksamhetsområdet administration redovisar totalt ett överskott motsvarande 32,8 mnkr för 2008. Överskottet kan till största del hänföras till personalavdelningen avseende lägre kostnader för övertalighet och lägre kostnader för utbildning och rekrytering än prognostiserat. Resterande överskott är fördelat på ett antal avdelningar och beror bland annat på oväntade intäkter och avsatta reserver som inte har behövt användas till följd av bättre resultat än prognostiserat ute i verksamheterna.

4.2.7 Kostnads- och intäktsutveckling

KOSTNADS- & INTÄKTSUTVECKLING	2008	2007	AVVIKELSE
Kostnader			
Förskola	1 693,8	1 440,6	253,2
Grundskola inkl skolbarns	7 580,9	4 442,2	3 138,8
Gymnasieskola	2 626,0	2 448,7	177,2
Utbildning för vuxna	480,0	505,1	-25,1
Obligatorisk särskola	333,1	182,6	150,5
Gy särskola	160,8	154,9	5,9
Nämnd och övergripande	297,5	253,1	44,4
Summa kostnader	13 172,1	9 427,2	3 744,9
Intäkter			
Förskola	-404,3	-429,4	25,1
Grundskola inkl skolbarns	-569,7	-455,6	-114,2
Gymnasieskola	-463,2	-418,5	-44,6
Utbildning för vuxna	-75,1	-83,9	8,8
Obligatorisk särskola	-34,2	-23,8	-10,4
Gy särskola	-44,7	-42,8	-1,9
Nämnd och övergripande	-44,0	-53,6	9,5
Summa intäkter	-1 635,3	-1 507,6	-127,7
Netto	11 536,8	7 919,6	3 617,2

Kommentarer till kostnads- och intäktsutvecklingen per verksamhetsområde återfinns ovan under rubriken Bokslut per verksamhetsområde.

Utbildningsförvaltningens löner inklusive personalförsäkring ökade under året med 4,2 procent och uppgår totalt till 5 724 mnkr. Löneöversynen motsvarar 4,5 procent av ökningen och ca 0,2 procent förklaras av ökade kostnader för avtalspensioner där ny redovisningsprincip tillämpas från och med 2008. Exklusive löneöversyn och effekter för avtalspensioner har lönekostnaderna sjunkit med ca 0,5 procent och det är framförallt inom grundskoleverksamheten som minskningen kan ses.

4.3 Resultatenheter

Resultatenheternas resultat för 2008, ett sammanlagt överskott om 107,5 mnkr, föreslås bli överfört till utbildningsnämnden 2009.

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 3.2 b och anslagsenheter i bilaga 5.

Grundskolor

Grundskolan har 98 resultatenheter under 2008. Av dessa redovisar 65 överskott eller en budget i balans och 33 underskott. Totalt redovisar resultatenheterna ett nettoöverskott om 22,0 mnkr. Enheterna hade en ingående resultatfond på 45,9 mnkr och redovisar en utgående resultatfond på 94,6 mnkr. I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning kommer 17 stycken resultatenheter att avvecklas i bokslutet till följd av att de redovisat underskott två år i rad. Dalhagsskolan har upphört som skolenhet och avvecklas som resultatenhet.

Grundskoleavdelningen avser att noga följa den ekonomiska utvecklingen på enhetsnivå och verksamhetsnivå. Det kommer att göras uppföljningar varje månad och i de fall där enheten signalerar underskott kommer åtgärder att vidtas i ett tidigt skede. De enheter som visar ett gott ekonomiskt handlag kommer att få tjäna som goda exempel.

Gymnasieskolor

Av gymnasieskolans 29 enheter är 19 resultatenheter. Dessa redovisar ett överskott om 11,6 mnkr. Av resultatenheterna visar 14 skolor överskott och fem underskott. Enheterna hade en ingående resultatfond på -2,1 mnkr och redovisar en utgående resultatfond på 10,9 mnkr. Det kan konstateras att resultatenheterna visar ett betydligt bättre resultat i år än år 2007. I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning ska fyra resultatenheter avvecklas i bokslutet då de antingen redovisat underskott två år i rad eller inte har lyckats täcka sitt underskott från föregående år. Ytterligare två resultatenheter övergår till anslagsenheter i samband med organisationsförändringar inom gymnasieskolan.

Övriga

Mediateket redovisar ett överskott på 1,1 mnkr vilket ger en utgående resultatfond på 2 mnkr. Överskottet är en följd av ökade intäkter genom att fler medieavtal slutits samt att ytterligare överenskommelser med avdelningsledningarna tillkommit under året.

4.4 Balansräkning

BALANSRÄKNING	2008	2007	AVVIKELSE
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	77,0	71,9	5,1
Maskiner och inventarier	77,0	71,9	5,1
Omsättningstillgångar	938,5	887,1	51,4
Kundfordringar	104,7	101,1	3,6
Diverse kortfristiga fordringar	15,8	12,5	3,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	815,5	771,0	44,5
Kassa och bank	2,5	2,5	0,0
Summa	1 015,5	959,0	56,5
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-124,5	-115,2	-9,3
Kortfristiga skulder	-891,0	-843,8	-47,2
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-17,5	-6,3	-11,2
Leverantörsskulder	-752,6	-762,0	9,4
Övriga kortfristiga skulder	-13,9	-8,7	-5,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-107,0	-66,9	-40,1
Summa	-1 015,5	-959,0	-56,5

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 tkr eller högre.

Jämförelser med 2007 är inte helt rättvisande eftersom ansvaret för grundskola med mera övergick till utbildningsnämnden från stadsdelsnämnderna från och med den 1 juli 2007.

Tillgångar

Anläggningstillgångar har ökat med ca 5 mnkr jämfört med 2007.

Kundfordringarna har ökat med 6 mnkr. Enheterna har nu anpassat sig till gemensamma rutiner och arbetssätt så fakturering sker mer löpande än under hösten 2007. Debiteringar till andra förvaltningar har minskat med 10 mnkr. Osäkra kundfordringar har ökat med 19 mnkr, där interkommunala ersättningar står för den största delen. De osäkra fordringarna avseende föräldraavgifter för skolbarnsomsorg har ökat med 1 mnkr till 1,6 mnkr, vilket är ett följd av att 2008 är första året med ett helårsresultat i den nya organisationen.

De kortfristiga fordringarna har ökat med 3 mnkr. Statsbidrag och EU-medel har minskat med 4 mnkr. Under kortfristiga fordringar finns fordringar på

personal där löneskulden under 2008 har ökat med 0,6 mnkr. Ökningen beror på att staden och förvaltningen inte har gjort klart hur hanteringen av lönefordringar ska skötas vilket tydliggjordes efter att lönehanteringen övergått till servicenämnden.

De förutbetalda kostnaderna har ökat med 44 mnkr. Ökningen avser främst hyreskostnader för kvartal ett 2009.

Skulder

Förändringen av eget kapital beror på att den totala resultatfonden ökat. Även förändringen av resultatfonderna redovisas här. Nämndens skuld till enheterna är 107 mnkr till 2009, vilket är en ökning med 77 mnkr jämfört med 2007.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med nästan 11 mnkr. Av detta avser 10 mnkr en interkommunal ersättning som ska minska de osäkra fordringarna.

Leverantörsskulder har minskat med 9 mnkr. Leverantörsskuldens ökning eller minskningar beror främst på i vilken takt leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 5 mnkr. Detta beror på att projektmedel som avser 2009 och 2010 inkommit redan under 2008.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 40 mnkr. Förutbetalda intäkter har ökat med 10 mnkr, bland annat avseende hyror. Upplupna kostnader har ökat med 40 mnkr. Detta är kostnader som avser 2008 men ännu inte fakturerats till förvaltningen.

Resultat- och balansräkningarna redovisas i sin helhet i bilaga 1.

4.5 Investeringar

Nämndens investeringsbudget uppgick till 35,0 mnkr. Vid årets slut hade 29,3 mnkr förbrukats. Investeringsutgifter redovisas i bilaga 4.

Inom grundskolan har följande skolor använt investeringsmedel i samband med verksamhetsanpassningar: Beckomberga, Hägerstensåsen, Hässelbygård, Sjöstad och Skarpnäcks skola samt Smedslätt, Södra Ängby, Skarpaby-Tätorp, Västertorp och Årstadalskolan.

Inom gymnasieverksamheten har investeringsmedel tilldelats utifrån en behovsanalys. Bromma, Brännkyrka, Globala, Hässelby och Kista samt Rh-gymnasiet, Scenkonst och Transport- och Fordonsteknik har prioriterats och tillsammans tilldelats 60 procent av medlen. Övriga gymnasieskolor har tilldelats resterande investeringsmedel utifrån elevantal.

Inom vuxenutbildningsverksamheten har investeringsmedel använts av Söderort, Särvux, Åsö och Stockholms intensivsvenska för akademiker.

4.6 Medel för lokaländamål

Nämndens budget har under året justerats med 4,8 mnkr för enskilt drivna förskolor och fritidshem med hög hyra och med 9,6 mnkr för utbetalning av stimulansbidrag till enskilda anordnare för utbyggnad av förskolelokaler. De faktiska utbetalningarna till enskilt drivna förskolor blev 5,7 respektive 10,9 mnkr. I bilaga 3.7 redovisas utbetalat stimulansbidrag.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

De administrativa kostnaderna har inte minskat i den omfattning som prognostiserades då årsmålet fastställdes. Bland annat beror detta på att utbildningsnämnden från den 1 juli 2008 övertagit ansvaret för vissa centrala administrativa funktioner från stadsledningskontoret.

Utbildningsförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningar för att få ett flexibelt och effektivt lokalutnyttjande. En inventering av möjligheterna att avveckla lokaler har gjorts under året. Beslut om besparingar har fattats men får inte fullt genomslag under 2008.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel ♦ av de totala kostnaderna	2,76 %	2,4 %	minska	Årsredovisning 2008
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna ● för stadens verksamhet i egen regi	18,2 %	18,4 %	minska	Årsredovisning 2008

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt ● lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Utbildningsnämnden ska öka resurserna till kärnverksamheterna genom en effektivare administrations- och lokalhantering

● Uppfylls helt

Strategiarbetet inom gymnasieskolan har fått effekt redan under 2008. Genomlysning av kostnader och organisation och diskussioner i rektorsgruppen har ingått i arbetet. Ökad kunskap och medvetenhet om det ekonomiska läget har bidragit till en anpassning av verksamheten till elevantal och givna ramar.

De administrativa kostnaderna har minskats genom ett påbörjat samarbete mellan skolenheter som har gemensam rektor. Inför 2009 har förändringar gjorts i fördelningen till de olika programmen. Medel för studiehandledning har fördelats ut. Arbetet kommer att fortsätta bl.a. avseende resursfördelning och ledningsstruktur.

Utbildningsförvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningar för att få ett flexibelt och effektivt lokalutnyttjande. Det sker dels i samband med planering av nya skolenheter för förskola och grundskola. Under 2008 har utbildningsnämnden och Bromma stadsdelsnämnd fattat beslut om Mariehällsskolan som planeras för förskola och grundskola. Därutöver förekommer regelbundet förfrågningar från stadsdelsförvaltningar om möjlighet att omvandla skollokaler till förskola. Ett hinder för omställning till förskola är ofta att behovet finns i tillväxtområden där även behovet av skollokaler är stort. I samband med att utbildningsförvaltningen avvecklar lokaler tillfrågas alltid berörd stadsdelsförvaltning om intresse att överta utbildningsförvaltningens hyresavtal. Ett nytt fastighetsdatasystem (LOIS) är under uppbyggnad i staden. Systemet underlättar informationsutbytet mellan förvaltningar och kommer på så sätt bidra till en effektivare lokalhantering.

Förvaltningen har under året gjort en inventering av möjligheterna att avveckla annex där fritidshem, särskoleklasser och/eller S:t Örjangupper har sin verksamhet. Även ytor i huvudbyggnader har setts över och samverkan har påbörjats med flera stadsdelsnämnder om möjliga förskoleetableringar i befintliga skollokaler. Beslut om besparingar på ca 11 mnkr har tagits varav 5,7 mnkr effektuerades under 2008.

S:t Görans gymnasieskola avvecklades och hyreskostnaden reducerades under 2008 med ca 1/3. Bernadottegymnasiet flyttade in på Åsö och hyreskostnaden minskade med ca 1/3.

4.7 Synpunkter och klagomål

Klagomål handläggs huvudsakligen på respektive skola. Centralt inom utbildningsförvaltningen besvaras brev, e-post och telefonsamtal, företrädesvis från föräldrar men även från enskilda elever. Många frågor kan lösas på detta sätt.

Inom förvaltningens grundskoleavdelning finns en tjänst som handlägger klagomål och ärenden från Skolverket. Under året hanterades 72 ärenden från Skolverket varav 12 renderade i beslut med kritik. Skadestånd utbetalades i fyra ärenden, samtliga gällande kränkande behandling. Därutöver behandlades tre ärenden från Handikappombudsmannen (HO), ett ärende från diskrimineringsombudsmannen (DO) och ett ärende från jämställdhetsombudsmannen (Jämo).

Tretton ärenden kom under året till Skolverket och handlades på gymnasieavdelningen. Några skadestånd har inte utdömts inom gymnasieskolan. I vissa fall medverkar förvaltningens gymnasieavdelning till att öppna för en dialog mellan eleven och hans eller hennes föräldrar och företrädare för skolan. Samtalen kan bl.a. leda fram till att en handlingsplan för eleven upprättas och att förvaltningen följer upp ärendet.

Inom vuxenutbildningen har det inkommit tre större klagomål varav två har gått vidare till Skolverket, ett till HO och i ett ärende pågår en rättslig process. Övriga klagomål som har hanterats är de 550 skriftliga klagomål som inkommit till Vuxenutbildning Stockholm rörande intagningen till studier. Därutöver finns ett fåtal klagomål som handlar om svårhetsgraden i undervisningsgrupperna, för många lärarbyten och i ett fall direkt missnöje med undervisningen.

Klagomålshanteringen på avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet ingår som en del i avdelningens arbete med tillsyn och insyn. Under året har 104 ärenden handlagts på grund av klagomål, anmälning eller egna kontroller, varav 15 gäller fristående skolor och 89 enskilt driva förskolor. Beslut om föreläggande har gjorts i elva ärenden.

Klagomål har framförts till JO avseende ekonomi- och lokalavdelningen på utbildningsförvaltningen. Ärendet avsåg debitering av barnomsorgsavgifter och hantering av inskickade handlingar. Utbildningsnämnden har lämnat yttrande och utredning över ärendet till JO.

4.8 Övrigt

4.8.1 Upphandling och konkurrensutsättning

Under 2008 har tre centrala upphandlingar av verksamhet avslutats avseende vuxenutbildning, sfi och receptions- och vaktmästerifunktionerna på central förvaltning. Nya avtal för vuxenutbildningen och sfi började gälla från och med

höstterminen 2008 och för receptions- och vaktmästeri från och med den 1 januari 2009.

Upphandling av ramavtal för bemanningstjänster för de pedagogiska verksamheterna grund- och gymnasieskola, skolbarnsomsorg och förskola avslutades under året och nya ramavtal började gälla från och med augusti. Upphandlingen administrerades av utbildningsförvaltningen och genomfördes som en gemensam upphandling tillsammans med tolv stadsdelsnämnder.

Inget egenregianbud har lagts i någon genomförd upphandling och ingen utmaning av verksamhet har inkommit till förvaltningen.

Ett 30-tal skolor (både grund- och gymnasieskolor) har under hösten 2008 påbörjat egna upphandlingar av skolmåltider och lokalvård. Nya avtal planeras att börja gälla from ht 2009.

Under året har en omfattande kompetensutveckling av grund- och gymnasieskolornas upphandlingsansvariga genomförts. En grundläggande tvådagarskurs i LOU (Lagen om Offentlig Upphandling) har genomförts där 160 rektorer/intendenter deltog. Dessutom har ett flertal halvdagars fördjupningsseminarier genomförts för enheter som under året påbörjat egna upphandlingar av skolmåltider och lokalvård.

Förutom redovisning av nedanstående avvikelser fortskrider upphandlingsarbetet i enlighet med nämndens aktivitetsplan.

Mediateket

Enligt uppdrag i utbildningsnämndens aktivitetsplan har under året genomförts en genomlysning av Mediatekets verksamhet. Förvaltningens slutsats av genomförd genomlysning är att en fragmentisering av tjänsteutbud och verksamhet vid Mediateket skulle försvåra för skolorna.

Med stöd av ovanstående genomlysning anser förvaltningen att det för närvarande inte vore kostnads- och verksamhetseffektivt att konkurrensutsätta Mediateket. Hanteringen av AV-materieförsörjningen till skolornas undervisning skulle försvåras med flera leverantörer, krångligare administrativa rutiner samt en ökad risk för att utvecklings- och kompetensförsörjningen till skolorna försämras.

Elevhälsa

Upphandling av ramavtal för tjänster inom elevhälsoområdet - arbetsterapeuter, kuratorer, psykologer, skolläkare, skolsköterskor, specialpedagoger och SYV - har inte påbörjats. Arbetet kan påbörjas först när kvalitetsprogram för elevhälsans professioner har beslutats i utbildningsnämnden.

Avknoppning

Ingen avknoppning av verksamhet vid utbildningsförvaltningen har genomförts under 2008. Diskussionen och intresset för avknopningsfrågorna har dominerats av den utredning som regeringen tillsatte våren 2008 för att se över regelverket för avknoppning. I de nya anvisningarna för avknoppning för Stockholms stad är all skolverksamhet undantagen avknoppning. Något intresse att avknoppa annan verksamhet såsom skolbarnsomsorg, skolmåltider, lokalvård och vaktmästerier har inte funnits under 2008.

4.8.2 Jämställdhets- och mångfaldsplan

Uppföljning av jämställdhets- och mångfaldsplanen för 2008 redovisas i bilaga 11.

4.8.3 Övertalighet

På grund av minskat elevunderlag, nedläggning av två skolor samt budgetanpassningar på många grundskolor genomfördes under våren 2008 ett omfattande omställningsarbete för ca 400 anställda. Dessa blev föremål för bland annat omplaceringar och andra lösningar i syfte att minimera övertalighet.

Förvaltningen beviljade under året 66 personer avgångsersättning. Kostnaden för detta uppgår till totalt ca 14 mnkr.

Särskild avtalspension beviljades 45 personer inom förvaltningen varav 25 avtalspensioner finansierades av stadsledningskontoret.

Omställningsarbetet utvärderades tillsammans med rektorer och fackliga företrädare. Slutsatsen är att utbildningsförvaltningen endast i undantagsfall ska behöva använda avtalet för övertalighet. Tyngdpunkten måste i första hand fokuseras på en god personalplanering som ger effekt både ekonomiskt och personalpolitiskt.

Utbildningsnämnden har haft lönekostnader för 35 personer enligt Stockholms stads kollektivavtal för hantering av övertalig personal, KÖA, som inte har valt frivilliglösningen, varav 15 preciserat övertaliga och 20 konstaterat övertaliga. Övertalighet finns inom många olika befättningsgrupper. Under 2008 var den största gruppen, ca 40 % av de övertaliga, modersmållärare inom gymnasieskolan. Se bilaga 3.8.

4.8.4 Utvecklingsprojekt, före detta kompetensfondsmedel

Förvaltningen har under verksamhetsåret inte rekviderat medel för genomförda utvecklingsprojekt. Förvaltningen avser att rekvidera medel under såväl 2009 som 2010.

4.8.5 Nyckeltal

I bilaga 8 redovisas nyckeltal.

4.8.6 Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

1. IT-program för Stockholms stad, KF 2008-03-03

Beslut:

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslöt kommunfullmäktige utan omröstning - i enlighet med kommunstyrelsens förslag - följande.

1. IT-program för Stockholms stad enligt *bilaga 4 till utlåtandet* godkänns.
2. IT-programmet ska tillämpas i verksamheterna från 1 juli 2008.
3. **Stadens nämnder** ska tillämpa IT-programmet och genomföra en anpassning till den egna verksamheten som en del i verksamhetsplanering och uppföljning inom stadens integrerade ledningssystem.
4. **Stadens nämnder** ska säkerställa att IT-programmet efterföljs och att nyttoeffekter uppnås genom att årliga uppföljningar genomförs.

För den framtida IT-användningen inom förvaltningen har fokus legat på centralisering och konsolidering av IT-infrastruktur.

För att säkerställa ett effektivt IT-nyttjande och utveckling av nya tjänster har en särskild IT-styrgrupp bildats. Styrgruppen består av del av förvaltningens ledningsgrupp. Till IT-styrgruppen har knutits ett projektkontor som etablerats under året. Kontorets uppgift är att samordna, stödja och granska IT-relaterade projekt inom förvaltningen. Projektkontoret är förvaltningens länk till stadsledningskontorets e-tjänstprogram.

2. Motion om inrättande av vidareutbildning för vårdpersonal, KF 2008-05-12

Beslut: Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. **Utbildningsnämnden** får i uppdrag att i samråd med Stockholms läns landsting och branschföreträdare utreda behovet av barnsköterskeutbildning.

Den utbildning som avses i motionen är en vidareutbildning för vårdpersonal för hälso- och sjukvårdens behov av barnsköterskor med vidareutbildning. Barnskötarutbildningen på barn- och fritidsprogrammet eller omvårdnadsprogrammet är inte tillräcklig för arbete med nyfödda och sjuka barn. Förvaltningen har tillsammans med Stockholms läns landsting påbörjat en förstudie i syfte att utreda förutsättningar för att inrätta ett vård- och omsorgscollege där efterfrågad utbildning skulle kunna ingå, beslut i utbildningsnämnden den 15 januari 2009. Förvaltningen återkommer till utbildningsnämnden under hösten 2009 med förslag till fortsatt hantering utifrån förstudiens resultat.

3. Uppdatering av Stockholms stads e-strategi, KF 2008-06-16

Beslut: Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Stadsledningskontorets förslag till uppdaterad e-strategi för Stockholms stad godkänns.
2. Den nya e-strategin ska tillämpas i verksamheterna från 1 juli 2008.
3. **Stadens nämnder** ges i uppdrag att tillämpa e-strategin och genomföra en anpassning till den egna verksamheten som en del av verksamhetsplanering och uppföljning inom stadens integrerade ledningssystem.
4. **Stadens nämnder** ges i uppdrag att säkerställa att e-strategin efterföljs och att nyttoeffekter uppnås genom att årliga uppföljningar genomförs.

Genom portalen Fronter erbjuds förvaltningens kommunala gymnasieskolor en viktig samarbetsplattform. Potentialen för att effektivisera och underlätta samarbete och kommunikation mellan rektorer, lärare, elever och vårdnadshavare är stor.

Inom de kommunala grundskolorna används portalen Stockholm Skolwebb som samarbetsplattform för att effektivisera och underlätta samarbete och kommunikation mellan rektorer, lärare, elever och vårdnadshavare. På Skolwebben finns tjänster som exempelvis, frånvaro, läsutvecklingsschema och individuella utvecklingsplaner.

Arbetet med att presentera skolresultat som jämförelsetal/nyckeltal på stadens webbplats www.stockholm.se och JämförService kommer att underlätta för elever och vårdnadshavare att välja skola.

Införande av en digitaliserad ärendehantering har påbörjats inom utbildningsförvaltningen. Samtliga inkomna handlingar till förvaltningen scannas in och handläggs digitalt av förvaltningens handläggare. Detta är en förutsättning för att skapa en e-tjänst där medborgarna i en framtid får möjligheten att följa sina ärenden.

Ett motsvarande arbete med att införa digitala journaler för skolhälsovården har påbörjats. Detta kan exempelvis innebära att elever kan få ett samlat utdrag av sin skolhälsojournal.

4. Reviderad antidiskrimineringsklausul i stadens upphandlingar, KF 2008-09-29

Beslut: Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Reviderad antidiskrimineringsklausul godkänns, *bilaga 2 till utlåtandet*.
2. **Samtliga nämnder** ges i uppdrag att tillämpa klausulen i alla upphandlingar av tjänster och bygg- och anläggningsentreprenader i enlighet med utlåtandet.

Utbildningsnämnden har tillämpat den av kommunfullmäktige beslutade antidiskrimineringsklausulen i alla sina upphandlingar. Antidiskrimineringsklausulen är också inarbetad i de arbetsunderlag som de enskilda skolorna använder för sina upphandlingar.

4.8.7 E-tjänstprogrammet

Under året har ett projektkontor etablerats vars uppgift är att inom förvaltningen samordna, stödja och granska IT-relaterade projekt, inklusive etablering av nya och utveckling av befintliga e-tjänster. Projektkontoret är förvaltningens länk till stadsledningskontorets e-tjänstprogram.

Under året har etablering av sju e-tjänster inletts. E-tjänsterna berör utveckling av Fronter, införande av studieplan för vuxenavdelningen, införande av digitala journaler för elevhälsan samt utveckling av möjligheten att jämför skolresultat i Jämför Service. Två förstudier har också påbörjats.

4.8.8 Järvalyftet

Utbildningsförvaltningen har för grundskolan initierat en samverkan med Svenskt näringsliv på Järvafältet. Företrädare från central förvaltning och företrädare för Svenskt näringsliv har tillsammans träffat rektorer i området som har visat intresse för ett nära samarbete med näringslivet. Ett samarbete med flera multinationella företag har påbörjats där ett antal elever i årskurs 8 får delar av sin undervisning förlagd i dessa företag. Ungdomarna är flerspråkiga och har visat ett särskilt intresse för MA/NO.

Syftet med projektet är att:

- Påverka dessa ungdomars livsval
- Bidra till att öka intresse och motivation för ett framtida yrkesval inom NO-sektorn
- Bidra till att öka förståelsen inom näringslivet för dagens ungdomars livs- och levnadsbetingelser
- Ett konkret sätt att bidra till integrationsarbetet
- Ge dessa ungdomar möjlighet att bli goda ambassadörer

I Järvaområdet görs särskilda satsningar genom att skolorna får ta del av extra ekonomiska satsningar. Med hjälp av dessa satsningar pågår i skolorna en mängd aktiviteter såsom särskilda språkprojekt, mentorer till elever, internationella klasser, samverkan med lokalt föreningsliv och olika typer av projekt för att utveckla föräldrars medverkan i skolan.

Tensta gymnasium startade under året Tensta Community Center www.tenstacc.se som är ett projekt i linje med skolans vision om att förena elevernas skola och fritid. Dessutom bedriver skolan SALUT, en verksamhet som med Järvalyftets hjälp påbörjat uppsökande verksamhet avseende ungdomar i åldern 16-19 år som

inte går i skolan. SALUT står för Skola, Anställningsbarhet, Ledarskap, Utveckling och Tillit och vill vara ett naturligt lärosäte för specialpedagogik.

Vid årsskiftet hade SALUT redan rekryterat och kartlagt 20 st ungdomar, vilket är ett resultat över förväntan. De uppsökta ungdomarna har haft i snitt ca 75 procents närvaro och deltagande på SALUT, vilket varit väl över förväntan. Varje ungdom har ett eget åtgärdsprogram med veckovisa mål och uppföljning. Ungdomarna har studerat kärnämnen, deltagit i evenemang såsom paddlingar, övernattningar, utflykter, teater, studiebesök och samarbete med polis. En framgångsfaktor har varit att delta och stödja ungdomar i deras kontakter med rättsväsendet eller socialtjänst. En annan framgångsfaktor har varit att skapa personliga individuella scheman, skapa goda relationer och skapa en trygg handfast miljö.

Handläggare: Johanna Engman Telefon: 08-508 33702

Monica Söderman Telefon: 08-508 33889

Ingrid Olsson Telefon: 08-508 33810

Del 2 – till Utbildningsnämnden

I Grundskola och skolbarnsomsorg

Organisation och uppdrag

Vid läsårets slut fanns inom den kommunala grundskolan 116 rektorsenheter som ansvarade för totalt 147 skolenheter. Av dem hade 64 skolor årskurs 9 och ytterligare tre skolor är i ett uppbyggnadsskede av de senare åren. Skolorna med årskurs 9 hade mellan 23 och 205 elever i sina avgångsklasser.

Vid elevräkningen den 1 september 2008 gick totalt 60 472 elever i Stockholms stads kommunala grundskolor. Av dessa gick 6 484 elever i förskoleklass och 767 elever fanns inskrivna i särskolan. I skolbarnsomsorgen fanns 22 300 elever inskrivna.

I Stockholms stad finns särskoleelever i 75 av stadens kommunala grundskolor (dvs. i 50 procent av skolorna). Elever inom obligatoriska särskolan kan antingen gå i särskoleklasser, i samundervisningsgrupper (integrerade med grundskoleelever) eller vara individintegrerade i vanliga grundskoleklasser. Utbildningsförvaltningen strävar efter att öka både lokal- och verksamhetsmässig inkludering av särskoleklasser.

I staden finns också ungefär 130 särskilda undervisningsgrupper, inklusive samundervisningsgrupper. I samundervisningsgrupperna undervisas grundskoleelever och elever mottagna i särskolan tillsammans. De flesta särskilda undervisningsgrupper är för elever med inlärningssvårigheter. Det finns också några grupper för elever med autism, språkstörning respektive rörelsenedsättning. Antalet särskilda undervisningsgrupper har minskat med 74 stycken jämfört med föregående läsår. Många skolor har istället inrättat så kallade studios dit eleverna går för att få extra stöd. Där vistas inte barnen/ungdomarna heltid utan undervisas den mesta tiden i sina ordinarie klasser.

Sammanlagt fanns vid slutet av läsåret 110 förberedelsegrupper i stadens grundskolor, dessutom var 110 nyanlända elever direktintegrerade i vanlig klass. Under läsåret ökade antalet elever i förberedelsegrupperna med cirka 70 elever. Fler elever i de lägre åldrarna direktintegreras. Det gör också de som bosätter sig i områden med få nyanlända.

Inom stadens skolor var det 14 procent av eleverna i år 9 som läste svenska som andraspråk. Det är stora skillnader mellan skolorna. I några skolor läste ingen elev efter kursplanen för svenska som andraspråk, i andra skolor var andelen 100 procent. Personalsammansättningen i skolledningarna och bland lärare motsvarar inte elevernas mångkulturella bakgrunder.

Verksamheten inom den inskrivna skolbarnsomsorgen ska komplettera och stödja skolans verksamhet samt erbjuda en meningsfull fritid. Innehållet i fritidshemmens verksamhet ska fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål.

Skolbarnsomsorgen vänder sig till barn till och med tolv år som går i förskoleklass, grundskola eller obligatorisk särskola. Kommunen är skyldig att tillhandahålla skolbarnsomsorg till barn vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar eller då barnet har ett eget behov av verksamheten. Denna kan bedrivas i såväl enskilt driven som kommunal regi. Den öppna fritidsverksamheten för barn mellan 10 – 12 år i form av fritidsklubbar styrs av samma regelverk som övrig pedagogisk verksamhet. Tillsammans med de riktlinjer för fritidsklubbar som utarbetats av kommunstyrelsen anges målen för verksamheten. Alla elever i skolår 4-6 ska erbjudas öppen fritidsverksamhet.

Fritidshem

Under de senaste åren har fokus riktas mot skolan medan verksamheten inom skolbarnsomsorgen inte uppmärksammats i samma utsträckning. Samtidigt har barngrupperna blivit större och personaltätheten sjunkit. Med anledning av detta initierade grundskolechefen en genomlysning under 2008 av Stockholms kommunala fritidshem årskurs F-3.

Enligt skollagen har fritidshemmet två huvuduppdrag – att erbjuda barnen en meningsfull fritid och att komplettera skolan. Fritidshemmen är en stor del av rektors personalansvar - i en F-6 skola arbetar knappt hälften av personalen inom skolbarnsomsorgen.

Hela 90 procent av stockholmsbarnen i år F-3 är inskrivna i fritidshem. I de flesta fritidshemsgруппerna i Stockholm fanns mellan 45-70 barn (med en variation på 25-100 barn/grupp). Av personalen är 31 procent fritidspedagoger, 12 procent förskollärare (arbetar främst i förskoleklasser) och 45 procent är anställda som barnskötare. I den senare gruppen ingår även de som saknar pedagogisk grundutbildning men är anställda som barnskötare.

De fritidshem som besöktes under genomlysningen, visade mycket stora variationer i personaltäthet, grad av verksamhetsintegrering, om fritidshemmen hade egna lokaler eller ej, etc. Barn med stöd av resursperson under skoltid hade oftast inte extra stöd under eftermiddagstid. D.v.s. under eftermiddagarna var dessa barn i en dubbelt, tredubbelt och ibland fyrdubbelt så stor barngrupp utan extra personal som stöd för barnet eller för verksamheten.

I samband med i förväg utskickade intervjufrågor framkom generellt stora brister i IT-kompetens bland fritidshemspersonalen.

Personalens många roller under förmiddagen bidrar till att inte alla orkar med fritidshemmets verksamhet och stora barngrupper under eftermiddagarna. En förändring av fritidshemsverksamheten från en pedagogisk verksamhet till mer av en omsorgsverksamhet verkar ha smugit sig på utan förändrade statliga styrdokument och politiska direktiv.

Fritidshemmen behöver mer ledningsstöd för att schematekniskt få till en struktur där tid för planering och arbetslagsorganisationer skapas vilket möjliggör verksamhetsintegrering. Flera fritidshem beskrev att de kände sig satta på undantag av skolledningen. Barnskötare och elevassistenter har mycket svårt att i mötet med lärarna driva frågor om lokalutnyttjande, planeringstid etc. Dessutom bör skolledningen utgå från fritidshemsverksamheten när deltidsanställda schemaläggs. Fritidshemspersonalen behöver också ledningsstöd för att höja fritidshemmets status inom skolan så att arbetet med att öka samverkan mellan skola - fritidshem kan föras på lika villkor.

I en fjärdedel av de besökta skolorna var fritidshem och skola verksamhetsintegrerade, där hade arbetslagen enbart gemensamma barn att samverka kring, fritidspedagoger kunde vara arbetslagsledare, barnen var hela dagen i samma lokaler, kort sagt man arbetade tillsammans med en helhetssyn på barnen.

Ökad verksamhetsintegrering bidrar, enligt inspektörerna, till mer pedagogisk verksamhet under fritidshemstid. De såg ett tydligt samband mellan en väl utvecklad samverkan mellan skola och fritidshem och att fritidshemmets verksamhet erbjöd en god pedagogisk fritidshemsverksamhet. De bedömde även att en välutvecklad samverkansprocess skola – fritidshem hängde samman med kompetens och utbildningsnivå hos fritidshemspersonalen.

2 Gymnasieskolan

Verksamheten för den kommunala gymnasieskolan i Stockholms stad omfattade läsåret 07/08 i genomsnitt 17 878 elever, fördelade på 18 program och 29 gymnasieskolor.

Inom den kommunala gymnasiesärskolan var i genomsnitt 347 elever inskrivna på de fyra gymnasieskolorna Kista gymnasium, S:t Eriks gymnasium, Enskedegårds gymnasium/Lindeparken och RH-gymnasiet samt integrerade på två grundskolor, Nytorpsskolan och Vinstagårdsskolan.

Under 2008 togs 46 elever in till stadens gymnasiesärskolas nationella program och 36 elever till det individuella programmet i staden. 19 elever valde fristående alternativ och 14 elever en gymnasiesärskola i annan kommun.

Förvaltningen har utvecklat lathunden "Elever i behov av särskilt stöd" med "Ansvar/rutiner inom gymnasiesärskolan", ett stöd för skolledare som har elever som aktualiseras eller är mottagna i gymnasiesärskolan.

Elevsammansättning

Ca 61 procent av eleverna går på ett studieförberedande program, ca 24 procent på ett yrkesförberedande och ca 15 procent går på det individuella programmet. Andelen flickor inom stadens gymnasieskolor var läsåret 07/08 knappt 53 procent och andelen pojkar var drygt 47 procent. Variationen mellan skolorna och de nationella programmen är stor. I stort följer andelen flickor och pojkar på de olika programmen ett traditionellt könsrollsmönster där pojkarna dominerar stort på de tekniskt inriktade yrkesprogrammen och flickorna dominerar på vård- och omsorgsutbildningarna. Flickorna dominerar på yrkesförberedande programmen handel- och administration, hantverk, livsmedel och naturbruk. Inom de studieförberedande programmen dominerar flickorna på det estetiska och utgör en majoritet på det samhällsvetenskapliga. Pojkarna är i majoritet inom naturvetenskap och teknik.

Knappt 24 procent (2 671 elever) av alla elever år 1 och ca 15 procent av alla elever i stadens gymnasieskolor gick på det individuella programmet (IV) hösten 2008. 65 procent av alla elever på IV gick år ett, ca 16 procent år två, ca 14 procent år tre och ca 5 procent år fyra. Majoriteten av eleverna som går ett fjärde år kompletterar enstaka gymnasiekurser. Att den största andelen elever finns i årskurs ett beror på att flera av de individuella programmen är ettåriga (preparandkurs och introduktionskurs för invandrarungdomar). En elev kan dock mycket väl gå två år på Individuellt program, introduktionskurs (IVIK) eller Programinriktat individuellt program, introduktionskurs (PRIVIK), men eleverna registreras i årskurs ett.

Ca 28 procent av eleverna på IV går programinriktade individuella program (PRIV). Ca 25 procent går på IV för elever med särskilda behov. Ca 18 procent går på IV för invandrarelever. Ca 11 procent går på IV med allmän inriktning. Ca 4 procent går s.k. preparandkurser, d.v.s. IV med huvudsakligen grundskoleämnen. 14 procent av eleverna på IV saknade betyg i engelska eller matematik och gick integrerade på nationella program eller läste enstaka kurser som en komplettering av sin gymnasieutbildning.

Gymnasieslussen

Gymnasieslussen uppdrag är att ansvara för att kommunen håller sig informerad om icke skolpliktiga ungdomars sysselsättning. Enheten ska även ansvara för att

obehöriga 16 – 19-åringar som vid höstterminens start inte har någon plats i gymnasieskolan ska erbjudas vägledning och skolplacering.

I september 2007 var antalet elever i kommunens uppföljningsregister drygt 4 000. Alla dessa kontaktades per brev och vid behov per telefon. Drygt 1 000 ungdomar har tagits emot för vägledning/skolplacering under läsåret 07/08, en ökning med ca 20 procent i jämförelse med 06/07.

Ca 400 placeringar av 16 – 17-åringar sker i början av läsåret. Av dessa är flertalet obehöriga ungdomar som inte kommit in på den utbildning de sökt. En annan grupp är drygt 400 stycken 18 – 19-åringar som varit borta från skolan ett tag och som önskar läsa in gymnasiekompetens inom komvux. Detta är behöriga ungdomar som avbrutit sina gymnasiestudier. En tredje grupp är ca 200 stycken 16 – 19-åringar som avbrutit under läsåret eller som kontaktats med anledning av informationsansvaret. Denna grupp består av ungefär lika många behöriga som obehöriga. Drygt 1 800 bilagor avseende individuella program har hanterats.

I augusti var drygt 900 sökande intagna till individuella program i Stockholms stad. Ca 170 var intagna på individuella program vid fristående gymnasieskolor och 25 elever folkbokförda i Stockholm var intagna till individuella program i någon annan kommun.

Drygt 470 ungdomar bedömdes i fri kvot. Av dessa bedömdes 100 ungdomar ha sådana skäl att de togs in via den fria kvoten till ett nationellt eller ett specialutformat program. Gymnasieslussen har genomförts ett hundratal möten med avlämnande personal i grundskolan, företrädesvis studie- och yrkesvägledare.

I de fall ungdomar inte nåtts med information eller då de tackat nej till studier har den stadsdelnämnd där ungdomen är folkbokförd informerats med hjälp av löpande listor. Gymnasieslussen har erbjudit samtliga stadsdelsförvaltningar behörighet till registret avseende deras folkbokförda ungdomar.

Intagningen till Introduktionskurser för invandrare handläggs av IVIK-gymnasiet i Liljeholmen. De elever som söker IVIK/PRIVIK testas av IVIK-gymnasiet innan de tas in och placeras på viss skola. Till höstterminen 2008 togs 406 sökande in på IVIK och 191 sökande in på PRIVIK. IVIK-gymnasiet tar även kontinuerligt, under läsåret, in nyanlända sökande som flyttar till Stockholms stad.

Intagning till gymnasieskolan

Till och med intagningen inför höstterminen 2007 hanterades såväl intagning som myndighetsutövning inom stadens eget intagningskansli. Intagningen inför höstterminen 2008 gjordes av det nyinrättade kansliet Gymnasieintagningen Stockholms Län (GSL) åt flertalet av länets kommuner, däribland Stockholms stad. Kansliet handlägger ansökningar och betyg, gör intagningskörningar, utskick

av intagningsbesked m.m. Samverkansavtal mellan kommunerna reglerar i vilken mån elever inom länet, men utanför den egna kommunen, är förstahandssökande.

Utbildningsförvaltningen har fortsatt ansvar för den myndighetsutövning som sker i samband med intagningen till gymnasieskolan. Underlagen för de olika beslut och bedömningar som görs enligt nedan kommer från det gemensamma kansliet, oftast via Internet.

Under 2008 fanns det samverkansavtal med flertalet kommuner i länet kring yrkesprogrammen. ca 2 650 yttranden lämnades (avser val, inte individer) för de stockholmsungdomar som sökte utanför staden/samverkansavtalet. Dessutom fattades ca 5 300 beslut om mottagande av sökande som bor utanför samverkansområdet men söker till Stockholm.

Bedömning av särskilda skäl för att få söka som förstahandsmottagen till Stockholm gjordes för ca 200 sökande. Individuella bedömningar gjordes också för ca 100 sökande som saknade godkänt betyg i engelska, ca 120 sökande med utländska betyg samt ca 60 sökande med läsårsbrev från Waldorfskola.

Förvaltningen handlägger också ca 100 överklaganden per år samt överenskommelser med fristående gymnasieskolor angående IV-elever.

3 Utbildning för vuxna

Uppdrag

Inom vuxenutbildningsavdelningen sker planering, upphandling, tillsyn och uppföljning. Vuxenutbildning Stockholm som är en central enhet inom avdelningen ansvarar för all information och intagning till studier samt studievägledning.

Organisation

Utbildning för vuxna omfattar studier på grundläggande- och gymnasial nivå, påbyggnadsutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, sfi, sÄrvux samt Rekryteringsprogrammet.

Vuxenutbildningen karakteriseras av mångfald och flexibilitet, den enskilde studerande väljer själv anordnare, omfattning, studietakt och tidpunkt för sina studier och studiestarter kan ske kontinuerligt under året.

Den 1 juli 2008 påbörjades en ny avtalsperiod inom sfi och vuxenutbildningen. Staden har nu avtal med 19 privata utbildningsanordnare inom den grundläggande och gymnasiala vuxenutbildningen. Tio av dessa är nya anordnare. Inom sfi har staden avtal med fem anordnare varav två är nya.

Kommunal vuxenutbildning bedrivs i egen regi vid två större enheter, Västerorts och Åsö vuxengymnasium. Vid ett par gymnasieskolor, Thorildsplan och S:t Eriks gymnasier, erbjuds sammanhållna kurspaket för vuxna inom elektronik och möbelsnickeri och vid Farsta gymnasium finns en eftergymnasial barnskötarutbildning.

Sfi återfinns inom tre egenregienheter; Åsö, Söderort samt Västerort. Därutöver finns en enhet, Stockholms Intensivsvenska för akademiker, som ger språkutbildning i sammanhållna kurspaket för främst utländska lärare i samverkan med lärarutbildningen vid Stockholms universitet. Verksamheten startade som ett ESF-finansierat projekt och blev den 1 januari 2008 en egen enhet.

Alla enheter inom sfi inkl. de upphandlade verksamheterna överförs från den 1 januari 2009 till social- och arbetsmarknadsnämnden. Detsamma gäller rekryteringsprogrammet samt delar av Vuxenutbildning Stockholm. Mycket kraft har under hösten ägnats åt organisatoriska frågor i syfte att få en bra övergång för berörd personal samt få en effektiv organisation för verksamheten som ska vara kvar inom utbildningsförvaltningen.

Vuxenutbildning Stockholm

Drygt 24 000 besökte enheten under året. 13 000 av dessa besök gällde sfi och drygt 11 000 gällde kommunal vuxenutbildning. Besökarna kom för att få information om kurser och utbildningsanordnare, anmäla sig till kurs, byta kurs, ansöka om samlat betygsdokument etc. Utöver dessa besök har enheten en omfattande telefon- och e-posthantering. Vuxenheten har tagit emot ca 30 000 ansökningar till vuxenutbildningens fem olika startperioder varav ca 90 % sökte via webben. Av dessa mottogs 15 766 individer till studier.

Inom kommunal vuxenutbildning gjordes 2 738 nivåtester inför studier; 2 151 i svenska som andraspråk, 454 i engelska och 133 i matematik. Studie- och yrkesvägledning och hjälp med ansökan på webben har erbjudits till cirka 9 000 personer.

Under 2008 genomfördes cirka 6 500 sfi-tester och ett hundratal prövningar för betyg D i sfi.

Vid enheten finns även ett vuxenteam som särskilt arbetar med studerande med särskilda behov. Under året arbetade enheten med att ge stöd till 270 personer varav de flesta med uttalad dyslexi.

Antal helårsplatser/studerande

Inom den grundläggande vuxenutbildningen har 3 984 personer varit studieaktiva under året och inom den gymnasiala delen var antalet studieaktiva 13 325. En relativt stor andel, drygt

1 500 av de studerande, återfinns inom båda nivåerna vilket gör att totalt har 15 766 personer tagit del av den kommunala vuxenutbildningen under 2008. Ca 3 900 personer har avbrutit studierna utan att ta ett enda betyg vilket är ca 900 fler än tidigare.

Antalet helårsplatser á 800 poäng var 4 682 uppdelat på; grundläggande 1 289 och gymnasial nivå 3 393. Ca 53 % har valt att studera i en upphandlad verksamhet. Inom den grundläggande delen sattes 2 200 betyg och inom den gymnasiala delen 21 704. Motsvarande antal satta betyg 2007 var 2 474 och 39 017. Inom den grundläggande delen är skillnaden marginell men inom de gymnasiala kurserna är minskningen 44 %. Under hösten 2007 infördes begränsningar gällande urvalet av studerande vilket har fått full effekt under 2008.

Vid sÄrvux studerade 296 personer varav ca 30 procent kom från andra kommuner.

Inom sfi deltog 14 722 studerande för kortare eller längre studier. JÄmfört med 2007 är det en ökning med 1 473 studerande. Inom åldersgruppen 25-34 år återfinns närmare 50 procent av de studerande. Antalet helårsplatser á 528 timmar/år var under 2008 - 7 545. Fördelningen mellan egen regi och upphandlad verksamhet är att ca 30 procent återfinns inom egen regi och ca 70 procent inom upphandlad verksamhet.

Inom den kvalificerade yrkesutbildningen, KY, var ca 480 heltidsstuderande aktuella under året. Inom påbyggnadsutbildningen, PU, var det 26 heltidsstuderande.

Inom Rekryteringsprogrammet har 380 personer börjat i den förberedande utbildningen och 107 personer startade yrkeskurser och 76 personer slutförde sin kurs. Av dessa har 51 personer fått arbete.

Samverkan

Det regionala samarbetet inom KSL har fortsatt. Under hösten 2008 har en gemensam webbportal för kursutbudet inom regionen implementerats och flera sfx-projekt, svenska för yrkesutbildningar, har startat i länet varav två nya inriktningar finns i Stockholm. Vid Södersorts vuxengymnasium har SFL, svenska för lastbilsförare, startat och vid enheten Svenska för akademiker har SFINX, svenska för ingenjörer startat i samverkan med Järfälla kommun och KTH.

Söderort/SFL har med stöd av Länsstyrelsen erhållit bidrag, s.k. § 26-medel, för att kunna genomföra den riktade yrkesutbildningen för ca 20 män med yrkesförarerfarenhet från sitt hemland. Utbildningen som fortsätter in på 2009 bedrivs i nära samverkan med Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium och berörd bransch. Även Rekryteringsprogrammet har erhållit utvecklingsmedel från Länsstyrelsen för utbildning av nyanlända inom byggbranschen.

Övrig utbildning

Förvaltningen anordnar KY vid två enheter; S:t Eriks gymnasium som bedriver en utbildning inom hudvård och Frans Schartaus Handelsinstitut som bedriver ett tiotal olika utbildningar bland annat inom ekonomi och turism. Alla utbildningar sker i nära samverkan med respektive bransch och ska vara efterfrågade av näringslivet. KY kännetecknas av utbildning i rätt tid, i rätt mängd, med rätt längd, på rätt plats och på rätt nivå. Andelen godkända studerande med examensbevis, d.v.s. då samtliga kursmoment inom KY är godkända, är 85 procent. I Stockholm får de flesta arbete efter genomförd utbildning, andelen pendlar lite mellan åren beroende på yttre omständigheter. Efter den 1 juli 2009 övergår ansvaret för dessa utbildningar till den nya myndigheten - Yrkeshögskolan. Under denna myndighet kommer även påbyggnadsutbildningar, PU, att sortera. En barnskötarutbildning inom ramen för PU har under året bedrivits vid Farsta gymnasium. Utbildningen är riksrekryterande och statliga medel finansierar utbildningen.

4 Enskilt driven och fristående verksamhet

Avdelningen har under året betalat ut ersättning till cirka 150 fristående skolor, 147 fristående gymnasieskolor och cirka 630 enskilt drivna förskolor och familjedaghem. Dessutom har ersättning utbetalats för cirka 4 000 stockholms-elever i andra kommuner.

32 tillstånd att bedriva enskilt driven förskola har utfärdats med plats för 1 992 barn. Beslut har fattats om stimulansbidrag för utökning av platsantalet till 20 enskilt drivna förskolor avseende 436 nya platser.

5 Övrigt

Samlat kvalitets- och analysarbete

Förvaltningen har under året fortsatt att utveckla och samordna kvalitets- och analysarbete. Detta har skett såväl i samverkan mellan avdelningar inom ramen för förvaltningens samordnade planerings-, uppföljnings- och kvalitetssystem som genom ett utvecklat samarbete inom kvalitetsavdelningen. Syftet har varit att i högre grad skapa en samlad bild ur olika perspektiv av utvecklingen inom de pedagogiska verksamheterna som underlag för analys i förvaltningens planeringsprocess. Under året har därför ett analysunderlag tagits fram från den samlade skolinspektionen, brukarundersökningar, elevhälsorapport, aktuell skolstatistik, omvärldsbevakning och andra rapporter. Underlaget har redovisats vid ett analysseminarium som genomförts för förvaltningens chefer och handläggare inför arbetet med verksamhetsplaneringen. En utvärdering bland de deltagande har visat

att seminariet varit uppskattat och underlättat arbetet med verksamhetsplanen för 2009. Det samlade kvalitets- och analysarbetet ska fortsätta och vidareutvecklas nästa år.

Inspektionsverksamhet

Under året har förvaltningens skolinspektörer genomfört inspektion av 33 förskolor, varav 13 kommunala och 20 enskilt drivna, 32 grundskolor och fritidshem, varav 24 kommunala och 9 fristående samt 16 gymnasieskolor, varav 6 kommunala och 10 fristående, samt ett kommunalt vuxengymnasium.

Verksamhetsförlagd utbildning

Utbildningsnämnden beslutade 2008 om en permanent organisation för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som trädde i kraft den 1 juli. Fastställandet medförde att alla skolformer, oavsett huvudman, ska delta i arbetet med VFU med likvärdiga förutsättningar och att tydliga uppdrag med uppdragsbeskrivningar är fastställda. 2008 har antalet lärarstudenter i staden, trots sjunkande intag på lärarutbildningarna, ökat med ca 200 jämfört med 2007. Höstterminen 2008 genomförde ca 2 700 studenter sin VFU i någon av stadens verksamheter. Av det totala antalet har 7 procent sin placering i enskilt drivna och fristående verksamheter vilket är en liten ökning mot föregående år. I de kommunala verksamheterna har 14 procent placering i förskola, 66 procent i grundskola och 20 procent i gymnasieskola.

Språkforskningsinstitutet

Huvudmannskapet för språkforskningsinstitutet överfördes från stadsdelsnämnden i Rinkeby till utbildningsnämnden den 1 januari 2008. Syftet med överföringen och med en gemensam huvudman för stadens skolor och språkforskningsinstitutet var att det skulle medverka till ett fördjupat utvecklingsarbete och underlätta institutets fortsatta utveckling inom området flerspråkiga barn och elever.

Språkforskningsinstitutets uppdrag är att bedriva tillämpad forskning och föra ut forskningsinformation om flerspråkighet, andraspråksinlärning och kunskapsutveckling hos tvåspråkiga barn och ungdomar i förskola och skola. Forskningen har sin utgångspunkt i de erfarenheter och frågor inom området som är aktuella i Stockholm. Under 2008 har institutet fortsatt sina kompetensutvecklande insatser riktade till förskolor och skolor. Institutet har även deltagit och gett kunskapsstöd till driftsavdelningarna vid genomförande av utvecklingsprojekt inom området flerspråkighet. Under hösten har institutets verksamhet och organisation setts över. Ett organisationsförslag kommer att läggas fram under våren 2009 i syfte att utveckla och samordna institutets kompetens i förvaltningens arbete med forskning och utveckling.

Uppdragsavdelningen

Uppdragsavdelningen är en intäktsfinansierad avdelning. Avdelningen erbjuder tjänster inom områdena bibliotek, IT, media, modersmål, psykologi, skolhälsovård, specialpedagogik, språkstöd, socialt arbete och arbete mot främlingsfientlighet och rasism.

6 Bokslut per avdelning

AVDELNING	BUDGET	BOKSLUT	AVVIKELSE
Grundskoleavdelningen	5 852,4	5 764,6	87,8
Gymnasieavdelningen	1 214,5	1 205,9	8,7
Vuxenavdelningen	392,1	379,2	12,9
EF-avdelningen	3 792,0	3 799,3	-7,3
Uppdragsavdelningen	0,0	-1,0	1,0
Kvalitetsavdelningen	69,4	69,4	-0,0
Personalavdelningen	129,8	115,4	14,4
Administrativa avdelningen	144,0	145,9	-1,8
Ekonomi- och lokalavdelningen	41,9	37,3	4,5
Förvaltningsledning	64,8	20,9	43,9
Summa	11 700,8	11 536,8	164,0
Resultat från 2007			30,5
Resultat till 2009			-107,5
			87,1

Bokslut inklusive interna mellanhavanden

6.1 Grundskoleavdelningen

Grundskoleavdelningen redovisar sammantaget ett överskott om 87,8 mnrk före och ett överskott om 40,3 mnrk efter resultatöverföringar.

Grundskoleavdelningen centralt redovisar ett överskott om 84,5 mnrk. Av detta är ca hälften, 44,3 mnrk, avsatt för att täcka enheternas underskott som överstiger 5 procent samt anslagsenheternas underskott som annars skulle belasta förvaltningens resultat. Överskottet på grundskoleavdelningen centralt består främst av att elevantalet har varit högre än beräknat. Både stockholmselever och interkommunala elever är ca 1 500 fler, vilket inneburit att mellanskillnaden mellan schablon och peng ökat med ca 35 mnrk. Hyreskostnaden för 2008 blev 10 mnrk lägre än budgeterat. Till följd av enheternas prognostiserade underskott har grundskoleledningen varit restriktiv med avsatta medel för att grundskoleavdelningen sammantaget inte ska redovisa ett negativt resultat. Budgeterade medel för vissa projekt har därför ej tagits i anspråk samt har vakanser ej tillsatts.

I prognoserna märks tydligt att enheterna har lämnat försiktiga prognoser. I tertialrapport 2 prognostiserade enheterna ett underskott om 57,9 mnkr och en resultatöverföring om 29,8 mnkr i överskott. I bokslutet redovisar enheterna ett överskott om 3,3 mnkr och resultatöverföring till 2009 om 94,6 mnkr i överskott. Samtliga grundskolor redovisas i bilaga 6.

Dalhagsskolan har avvecklats och avdefinierats som resultatenhet under 2008. Ytterligare 17 enheter avdefinieras i bokslutet i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning.

Anslagsenheter

Anslagsenheterna redovisar ett nettounderskott om 18,7 mnkr som belastar årets resultat. De resultatenheter som avdefinierades till 2008 hade med sig en ingående fond om 8,8 mnkr i underskott, som kommer att belasta avdelningens resultat för 2008.

Resultatenheter

Grundskolans resultatenheter hade en ingående resultatfond om 46, mnkr i överskott. Resultatenheterna redovisar i bokslutet ett överskott om 22 mnkr och en total resultatöverföring om 94,6 mnkr efter justeringar för 5-procentregeln och ej eget handlande. Av resultatöverföringen uppgår enheter med överskott till 131,1 mnkr och underskott till 36,5 mnkr. Endast 5,9 mnkr av underskottet tillhör enheter som kvarstår som resultatenheter 2009.

Av de 98 resultatenheterna redovisar 65 stycken en budget i balans eller ett överskott medan 33 redovisar ett underskott. I tertialrapport 2 prognostiserade 46 resultatenheter ett underskott. Detta innebär att 13 enheter har vänt ett prognostiserat underskott till ett överskott eller en budget i balans.

De främsta orsakerna till enheternas underskott beror på att de har en för stor organisation samt att en tillräckligt stor buffert ej funnits för att täcka oförutsedda kostnader, som till exempel externa elevplaceringar. Flertalet enheter har redan påbörjat en anpassning av sin organisation men effekterna av åtgärderna syns bara till viss del under 2008. Grundskoleavdelning kommer att verka för att projektanställa en verksamhetscontroller som ska inrikta sig på de enheter som ej orkar arbeta upp sig till ett nollresultat och för att minska antalet anslagsenheter.

Avdefinierade enheter

I bokslutet avdefinieras 17 resultatenheter, dessa redovisar ett underskott om 32,3 mnkr. Enheterna hade en ingående fond om 19,7 mnkr i underskott och kommer ta med sig 30,6 mnkr i utgående fond. Resterande underskott om 21,4 mnkr kommer belasta årets resultat till följd av att underskotten överstiger 5 procent av bruttobudgeten.

Enheters resultat över 5 och 10 procent

Stadens regler för ekonomisk förvaltning begränsar resultatöverföring till 5 procent av årets bruttobudget. Storleken av den ackumulerade resultatfonden begränsas till 10 procent av bruttobudgeten vid överskott och 5 procent vid underskott.

I bokslutet för 2008 innebär detta att grundskolorna hade ett underskott om 16,8 mnkr som kommer att belasta avdelningens resultat för 2008.

Totalt redovisar tio resultatenheter ett överskott som överstiger 5 procent av bruttobudgeten och tio resultatenheter redovisar ett underskott som överstiger 5 procent av bruttobudget. Överskottet om 6,6 mnkr kommer inte att föras över till 2009 utan påverkar avdelningens resultat för 2008 positivt. Underskottet som belastar avdelningens resultat för 2008 uppgår till 23,3 mnkr.

Ej eget handlande

Resultatenheterens resultatöverföringar till 2009 har justerats upp med 1,1 mnkr till följd av att resultatet ej anses ha uppkommit genom eget handlande. Det kommer att belasta avdelningens resultat för 2008. Förvaltningen har stämt av detta med stadsledningskontorets finansavdelning.

6.2 Gymnasieavdelningen

Gymnasieavdelningen visar ett överskott om 8,7 mnkr före och ett underskott om 18,5 mnkr efter resultatdispositioner. Gymnasieavdelningen omfattar en central stab, Gymnasieslussen och 28 gymnasieskolor i egen regi. Gymnasiestaben visar ett överskott om 11,6 mnkr. Överskottet är planerat och ska i huvudsak täcka det underskott som anslagsenheterna förde med sig från 2007. Av gymnasieskolorna är tio anslagsenheter. Dessa förde med sig en ingående fond om -13,5 mnkr. Anslagsenheterna visar ett underskott om 14,6 mnkr, varav S:t Görans gymnasiums underskott uppgår till 12,8 mnkr. S:t Görans gymnasium har avvecklats under 2008, kostnaderna är att betrakta som avvecklingskostnader och inte "ordinarie" gymnasieverksamhet. De merkostnader som uppstod för att flytta delar av S:t Görans verksamhet till S:t Eriks gymnasium har också bokförts på S:t Görans. Resultatenhetererna visar ett överskott om 11,6 mnkr. Sammanlagt visar 18 gymnasieskolor överskott och elva skolor visar underskott. Samtliga gymnasieskolor redovisas i bilaga 7.

Gymnasieskolorna har i uppdrag att ständigt se över sin organisation, sitt programutbud och sin lokalförsörjning. Skolornas förbättrade resultat tyder på att det gemensamma arbetet utifrån ett helhetsperspektiv med att anpassa verksamhet/organisation till ett minskat elevantal har börjat ge resultat.

De stora skillnaderna mellan enheternas prognoser och utfall beror på en alltför negativ tilltro till att de budgethållningsåtgärder som vidtagits inte skulle få full

effekt under året. Konstateras kan också att skolorna har fått intäkter sent under året. Detta har enheterna inte vågat räkna in i sina prognoser.

Enskede gårds gymnasium, Hässelby gymnasium, S:t Eriks gymnasium och Norra real har visat underskott två år i rad alternativt inte kunnat täcka föregående års underskott under året. Förvaltningen föreslår därför att enheterna upphör som resultatenheter. IVIK gymnasiet och Kista gymnasium föreslås också upphöra som resultatenheter. IVIK gymnasiet kommer att tillsammans med Gymnasieslussen bilda en gemensam anslagsenhet 2009, även Kista gymnasium och S:t Eriks gymnasium kommer att bilda en gemensam anslagsenhet 2009.

Diskrepansen mellan avdelningens resultat på 8,7mnr och verksamhetens resultat på -5,6 mnr beror i huvudsak på ökade kostnader för avtalspensioner för personal inom gymnasieverksamheten, kostnaderna redovisas under personalavdelningen, samt interna transaktioner.

6.3 Vuxenutbildningsavdelningen

Vuxenutbildningsavdelningen redovisar ett över skott om 12,9 mnr.

Överskottet hänför sig till vuxenutbildningen centralt och beror på minskade kostnader för utbetalning till externa anordnare, 3,7 mnr, minskade kostnader för utbetalningar till enheter i egen regi, 9,3 mnr, minskade lokalkostnader, 2,0 mnr, och ökade interkommunala intäkter 2,9 mnr.

Vuxenutbildningens enheter i egen regi redovisar ett sammanlagt underskott om 5,0 mnr. Enheternas underskott beror huvudsakligen på minskade intäkter för sfi (svenska för invandrare) sedan en ny ersättningsmodell infördes den 1 juli 2008. Den nya modellen har inneburit att den genomsnittliga ersättningen per timme har varit lägre än tidigare och att de sista 20 procenten av ersättningen betalas ut först när de studerande har tagit sitt betyg. För de enheter som driver gymnasial vuxenutbildning har fler studerandeavbrott lett till minskade intäkter.

Nämnden fick en utökning av schablonbudgeten för verksamheten sfi med 35,2 mnr i samband med tertialrapport 2. Antalet helårsstuderande beräknades då uppgå till 8 000. Det faktiska utfallet blev 7 545 heltidsstuderande. Nämnden återredovisar därför 10,7 mnr i samband med bokslut 2008.

6.4 Avdelningen för enskilt driven och fristående verksamhet

Förskoleverksamheten har ett underskott på 13,9 mnr främst beroende på ökade kostnader för utbetalning av peng till enskilda förskolor efter septemberavläsningen.

Grundskolan och skolbarnsomsorgen har ett överskott på 8,9 mnkr beroende på minskade kostnader för utbetalning av peng till elever i enskild skolbarnomsorg och fristående grundskolor samt andra kommuners grundskolor. Kostnaderna för modersmål och svenska 2 ger dock ett underskott.

Gymnasieskolan har ett överskott på 2,5 mnkr. Kostnaderna för inackorderings-tillägg och skolskjuts minskar men kostnaderna för skolkort till elever i fristående skolor ökar.

Utbildningen för vuxna visar ett överskott på 6,0 mnkr beroende på färre antal studerande.

Obligatorisk särskola visar ett underskott på 6,6 mnkr framförallt beroende på ökade kostnader för stockholmselever i andra kommuner och för skolskjuts. Gymnasiesärskola visar ett underskott på 4,2 mnkr vilket beror på ökade kostnader för elever i fristående skolor och elever i andra kommuner.

Avdelningen redovisar sammantaget ett nettounderskott om 7,3 mnkr. Rutiner kring handläggning och uppföljning ses över.

6.5 Uppdragsavdelningen

Samtliga tjänster som avdelningen säljer grundas på avtal och överenskommelser tecknade med både förvaltningsinterna och externa köpare. Detta innebär att de tjänster som avdelningen säljer till kärnverksamheter inom förvaltningen tas upp som förvaltningsinterna kostnader och intäkter. Likaså finansieras de uppgifter av övergripande eller administrativ karaktär som där utförs via förvaltningsinterna överenskommelser.

Avdelningen redovisar ett överskott jämfört med budget på 1,0 mnkr. Överskottet beror huvudsakligen på ökade intäkter för tillkommande uppdrag från skolor och ytterligare överenskommelser med avdelningsledningarna. Återhållsamhet med rekryteringar på grund av osäkerhet kring avtal har också lett till ett överskott på kostnadssidan.

6.6 Kvalitetsavdelningen

Kvalitetsavdelningen redovisar i princip nollresultat jämfört med budget 2008. Personalkostnaderna har varit något lägre än budgeterat medan några av avdelningens utvecklingsprojekt har blivit dyrare än beräknat.

De lägre personalkostnaderna beror främst på personalomsättning på avdelningen samt fördröjningar i rekryteringsarbetet. När det gäller projekten är det främst IT-projektet och "Skolresultat på Internet" som har blivit något dyrare än beräknat framför allt när det gäller konsultkostnader.

6.7 Personalavdelningen

Personalavdelningen redovisar ett nettoöverskott om 14,4 mnkr.

Chefsrekrytering och kompetensutveckling svarar för 7,5 mnkr. Avdelningen tilldelades i budget 2008 ytterligare 12,7 mnkr för att bidra till utbildningsinsatser inom områdena forskning och internationalisering. Av anslaget har inte 6,2 mnkr utnyttjats på grund av tidsbrist. De påbörjade projekten kommer dock att slutföras under 2009. Färre chefsrekryteringar än budgeterat samt en vakant tjänst bidrar med ytterligare 1,3 mnkr till överskottet. Förvaltningen kommer att se över rutinerna för uppföljning inom ovanstående områden för att kunna göra säkrare prognoser.

Övertalighetskostnader sedan tidigare omorganisationer samt omstruktureringskostnader redovisar ett överskott om 7,4 mnkr. Genom olika alternativ har flera av de övertaliga situation helt eller delvis kunnat lösas.

Den fackliga verksamheten överskrider budgeten med 2,9 mnkr. Under året har ett omfattande arbete bedrivits för att samordna både omfattningen av antalet fackliga timmar och lokalsituationen. Nya avtal tecknades under hösten för bland annat arbetsmiljöarbetet och antalet timmar minskade.

I övrigt redovisas ett överskott om 2,4 mnkr, fördelat på flera olika poster bland annat lägre kostnader för serviceförvaltningens tjänster, färre lönebidragsanställda samt vakanta tjänster inom den personaladministrativa gruppen.

6.8 Administrativa avdelningen

Administrativa avdelningen redovisar ett underskott på 1,8 mnkr. Kostnaderna för information blev 7,7 mnkr högre än budgeterat medan IT-kostnaderna blev 6,1 mnkr lägre.

Underskottet avseende information beror framför allt på högre kostnader än i budget för konsulttjänster kopplade till E-tjänstprojektet, arrangemanget Stockholm Summit och vuxenutbildningsmässan. För IT-verksamheten beror avvikelserna i huvudsak på lägre kostnader för Agresso och Fronter än budgeterat.

6.9 Ekonomi- och lokalavdelning

Ekonomi- och lokalavdelningen redovisar ett överskott med 4,5 mnkr. Överskottet beror bland annat på vakanshållning av tjänster inom budget- och lokalenheten och ökade intäkter för räntor och inkassoavgifter. Intäkterna avser förvaltningens samtliga verksamheter, men bokförs inom ekonomi- och lokalavdelningen.

I arbetsplanen för 2008 ingår att granska hur den interna kontrollen upprätthålls på enhetsnivå. En rapport över genomförd internkontroll finns som bilaga 10.

6.10 Förvaltningsledning

Förvaltningsledningen redovisar ett överskott på 43,9 mnkr jämfört med budget. Överskottet hänför sig till förvaltningens reserv som finns budgeterat under förvaltningschefen.
